

FRIFO

FRIKYRKLIGA FORSKNINGSRÅDET GENOM ÅREN 1984-2006

Om relevans och kvalitet i FRIFOs satsningar
av Lars Ingelstam

FRIFO forskningsbidrag 1984-2006
av Gunilla Gunner

Innehåll

Förord – Anders Bengtsson	3
Om relevans och kvalitet i FRIFOs satsningar – Lars Ingelstam	4
Personligt	4
Utgångspunkter och hänvisningar	4
Relevans	5
Kvalitet	8
Frågor för en värderande undersökning	9
Större projekt	9
Doktorsavhandlingar	12
Seniorforskning	13
Amatörforskning	13
Övrigt	14
Om ämnesval och relevans	14
Kvalitet och kompetensuppbyggnad	15
Tre policyfrågor	16
Referenser (utöver FRIFO)	19
Om material och arbetsmetod: appendix	19
FRIFO forskningsbidrag 1984-2006 – Gunilla Gunner	21
Publicerad forskning	21
Konferenser och seminarier	29

Sveriges Frikyrkosamråd
172 99 Sundbyberg
Tel 08-453 68 30 Fax 08-453 68 29
fsr@skr.org www.skr.org/fsr
www.frifo.org

Sveriges Frikyrkosamråd 2007

Form: Carl-Johan Friman

Förord

På initiativ av professor Thorvald Källstad beslutade Sveriges Frikyrkoråd/Samråd 1984 att bilda Frikyrkliga forskningsrådet – FRIFO. Syftet var att stimulera forskning om frikyrkan, samordna resurser, söka anslag och ordna symposier. Sedan 1986 har de ekonomiska medlen att stötta forskningsprojekt med i huvudsak kommit från C E Wikströms minnesfond.

Denna skrift är en uppföljning av FRIFO:s senaste forskningskonferens i mars 2006. Konferensens syfte var att göra en översyn av det som gjorts och uppnåtts under dryga tjugo år och på basis av detta diskutera prioriteringar för framtiden. FRIFO:s nuvarande ordförande Gunilla Gunner har gjort en förteckning av forskningsbidrag som förmedlats och konferenser som hållits sedan starten. FRIFO har stött forskning, tagit initiativ till nya forskningsprojekt, stött de fria teologiska seminarierna och högskolorna samt anordnat konferenser, symposier och seminarier. Hur effektivt detta varit diskuterar Lars Ingelstam i sin rapport *Om relevans och kvalitet i FRIFO:s satsningar*.

Trots mycket begränsade ekonomiska medel har FRIFO sedan starten 1984 varit en viktig resurs för frikyrkorna och de fria teologiska skolorna. Strategin är att uppmuntra forskare och med små medel vara en starthjälp till de stora projektansökningarna. I en tid när de frikyrkliga rörelserna söker vägarna mot framtiden blir forskarnas hjälp att känna våra rötter och att spana mot framtiden allt viktigare.

Anders Bengtsson
Ordförande
Sveriges Frikyrkosamråd

Om relevans och kvalitet i FRIFO:s satsningar

Av Lars Ingelstam¹

Personligt

För nästan 20 år sedan skrev jag följande:

Det är ingen överdrift att påstå att varje kultur, varje religion och varje någorlunda artikulerad syn på människan uttrycker längtan efter helhet. Tanken att helhet skall återställas ur kluvenhet genomsyrar de stora världsreligionerna, präglar de klassiska samhällsutopierna och är det uttryckliga målet för psykologisk och psykiatrisk kunskap.²

Vi lever alla i flera världar och tvingas hantera värderingar, vanor och tänkesätt som splittrar snarare än helar. I det, visserligen begränsade, arbete som skall redovisas här (liksom i ett betydligt mer omfattande uppdrag vid THS) har jag sökt förena tankegångar från akademi och universitetsforskning med förpliktande livsinnehåll i kristen tro och frikyrkligt församlingsliv. Att överbrygga och söka föreningspunkter har hjälpt fram mera helhet – mindre splittring – i mitt eget liv. Jag ser det som en stor förmån att få möjlighet att arbeta på det sättet.

Utgångspunkter och hänvisningar

Här gör jag några inledande bestämmingar som ligger till grund för den fortsatta framställningen.

Lite pengar = liten betydelse?

Det kan ligga nära till hands att starta en granskning av det Frikyrkliga forskningsrådet lite överlägset eller nedlåtande, eftersom hela detta vi talar om – från 1984 till i dag – handlar om så lite pengar. Annorlunda uttryckt rör det sig om en ganska obetydlig andel av den arbetstid och andra resurser om läggs ner på denna typ av forskning. Om vi vidgade synfältet till all forskning i Sverige skulle FRIFO knappast finnas med mer än som en liten flugprick i marginalen. Vi kan enbart inom högskolesektorn räkna ihop den årliga satsningen till drygt 20 miljarder, huvudsakligen statliga medel, varav humaniora och samhällsvetenskap ungefär 3,5 miljarder. FRIFO:s bidrag till den senare skulle alltså kunna uppskattas till någon tiondels promille. Även om vi begränsar till teologi eller gör någon annan insnävning, hamnar vi på promille eller möjligen procent av forskningsresurserna i Sverige. FRIFO:s samlade satsningar över hela perioden (drygt 5 miljoner) är inte större än ett enda medelstort projekt från t ex Riksbankens jubileumsfond.

Man kan givetvis mäta betydelse i andra termer än pengar, och det är i stor utsträckning det jag skall försöka göra här. Men vad som ändå måste sägas redan här är att satsningar av den storleksordning som FRIFO kan göra endast kan få genomslag genom (a) fokusering och konsekvens (b) skicklig anknytning till annan forskningsfinansiering. Den första punkten är innehållslig och den skall jag ta upp till noggrannare diskussion. Den andra punkten är teknisk, och jag vill inte belasta framställningen med ständiga hänvisningar till finansieringsmönster och ekonomi i olika projekt.³ Däremot vill jag återkomma till detta med anslagskombinationer mot slutet.

Vad som däremot kan sägas med visst eftertryck är att FRIFO:s satsningar – trots att dessa i sig själva utgör en ganska liten del av finansieringen – ganska väl återspeglar läge, tyngdpunkter och

tendenser i drygt 20 års forskning kring frikyrka och de fria samfundens intressesfär. Även mot den bakgrunden finns skäl att inte överbetona FRIFO:s litenhet utan använda denna möjlighet (inte minst konferensen 23-24 mars 2006 och de sammanställningar och analyser som gjorts) till överblick och analys, och söka dra slutsatser inför framtiden.

Ämnesbenämning och innehåll

Jag ämnar frimodigt använda de tre beteckningarna teologisk, humanistisk och samhällsvetenskaplig som ungefär likställda klassificeringsgrunder och låter dem betyda ungefär vad de brukar betyda i en akademisk normaldiskurs. Jag gör alltså inget problem av t ex ”teologi mot religionsvetenskap”, om teologi borde innefattas i humaniora, eller vid vilken fakultet eller institution olika ämnen eller projekt har hamnat i (som om religionssociologi är teologi, eller om Tema i Linköping skall behandlas för sig). Det är inriktning och innehåll som får avgöra.

Forskningsprocessens olika led

Eftersom FRIFO har stött relativt många projekt med vardera ganska små penningssummor ställs frågan i vilket led av en större forskningsprocess som just stödet från FRIFO kommer in. Man kan här skilja t ex på

- Initiering (”det här borde man forska på!”)
- Planering
- Ansökan (om anslag)
- Genomförande (som är den stora och dyrbara delen; lön alternativt stipendier till forskare dominerar här stort)
- Stödande och ”extra” aktiviteter (som resor, flera intervjuer, seminarier...)
- Tryckning (för vetenskaplig målgrupp, eller för en allmän läsekrets, se nästa punkt)
- Resultatspridning och popularisering

Genomgången visar att FRIFO har givit anslag till alla dessa kategorier av verksamhet, och oftast är ett visst anslag dedicerat till endast ett av dessa ändamål. (Dock förekommer att par gånger att stödet kopplas i kedjor: t ex kan medel ha utgått ett år till en studieresa och vid ett senare tillfälle till publicering av resultat.)

Hänvisningar och noter

I den löpande texten gör jag hänvisningar till FRIFO-material och projekt och förutsätter då att den som vill kontrollera källan går direkt till Gunilla Gunners sammanställning. I det fåtal fall när en exakt litteraturreferens behövs, och denna inte återfinns i sammanställningen, sätter jag den i löpande text eller fotnot. I den korta litteraturförteckningen på slutet exkluderas sålunda allt som är direkt relaterat till FRIFO:s projekt; till dessa referenser hänvisas enligt modellen (Sandström 2002). Det finns också tre årsböcker/årsskrifter från FRIFO: 1998, 1999-2000, 2001. Till dem hänvisar jag löpande när det behövs.

Relevans

Förstå eller förändra?

I utgångspunkter och styrande dokument för FRIFO sägs att man arbetar för att stimulera ”forskning kring frikyrkorna i Sverige”. Det sägs också att utgångspunkten alltid är ”frikyrkorna i någon form” (*Årsskrift* för 1998). I senare *Årsböcker* (1999-2000, 2001) används upprepade gånger uttrycket ”forskning om frikyrkan” (min kursivering).

Detta är en hållning som behöver kommenteras. Inom andra forskningsfält har man ofta sett behovet att skilja på forskning *om* och forskning *för*. Forskning *för* samhällsplanering är något annat än forskning *om* samhällsplanering. Forskning *för* miljövård är något annat än forskning *om* miljövård. Forskning *för* politik är något annat än forskning *om* politik. Allra tydligast blir det inom medicin eller teknik: forskning *för* botande av sjukdom är något annat än forskning *om* medicinsk verksamhet, och forskning *för* teknikutveckling är något helt annat än forskning *om* teknikutveckling.

När det gäller samhällsvetenskap och humaniora kan i denna fråga sägas två saker.

För det första är inte skillnaden mellan *om* och *för* lika knivskarp här som den är inom t ex teknikområdet. Lärdomar *om* litteraturens historia kan, åtminstone indirekt, vara nyttiga *för* att kunna skriva bättre litteratur. Kunskaper *om* politik (statsvetenskap) kan vara värdefulla *för* att bedriva t ex partipolitisk verksamhet. Kunskaper *om* ett område kan alltså vara högst betydelsefulla för praktisk handling, men det är ändå viktigt att det inte handlar om samma sak: en skillnad i kunskapsintresse finns mellan de två, och den är värd att fundera över.

För det andra är kulturen inom samhällsvetenskap och humaniora starkt präglad av att det anses mera vetenskapligt att observera än att påverka. ”Social ingenjörskonst”, ”action research” osv har – av lite olika skäl – kommit i vanrykte. De flesta kulturvetenskaper nöjer sig med att reflektera över världen, inte att söka förändra den (och gör ibland en stor poäng av detta). (För utförligare resonemang se t ex i Ingelstam 2004, sid 119 ff, 153-154). Den klokskap som produceras är i stor utsträckning efterklokhet. Denna attityd av återhållsamhet och att ställa sig vid sidan den konkreta problemlösningen⁴ väcker stor förvåning bland tekniker och informatiker och ofta även bland naturvetare.

Jag ser att denna attityd ofta tas för given: att ställa sig vid sidan är den ”vetenskapliga” sättet att förhålla sig. Det skall finnas utrymme för sådan forskning, men inställningen är inte hälsosam om den blir den dominerande föreställningen. Samtidigt finns goda argument för att inte förväxla relevans, för t ex ”svensk frikyrka”, med dagsaktuella debattfrågor eller trender i tiden. Forskningen ger ofta ett värdefullare bidrag genom att förutse och skapa medvetenhet om processer och sammanhang som ligger ”under ytan” eller kan komma att bli morgondagens stora frågor. I den meningen kan givetvis reflekterande och även tillbakablickande forskning också vara högst relevant.

När jag ser på FRIFO-materialet över tid ser jag visserligen en övervikt av forskning *om* frikyrkan, men det finns på många håll en medvetenhet och en strävan att kunskapen också kan tjäna som stöd *för* frikyrklig verksamhet. Forskningens objektivitet står högt i kurs och man är återhållsam med rekommendationer; detta har dock inte hindrat att mycket av det som gjorts kan ha konkret nytta. Och mer kunde det säkert ha varit – jag vill återkomma till detta.

Frikyrka

Jag har själv inga större problem med begreppet frikyrka, men det är många andra som har. Alltså måste det kommenteras.

Nationalencyklopedin (nätupplagan, febr 2006) har inte mindre än tre olika ingångar:

frikyrka, kristet trossamfund som är självständigt i förhållande till staten; en frikyrka tillåter inte att statsmakten har något avgörande inflytande på samfundets lära, gudstjänst, styrelse eller ekonomi.

frikyrka, kristet trossamfund, baserat på frivillig anslutning till församlingen genom personlig bekännelse. Motsats (i de nordiska länderna): folkkyrka.

frikyrkor kallas kristna samfund som inte är statskyrkor och som bygger på frivilligt medlemskap. Frikyrkorna kräver ett personligt engagemang av sina medlemmar, både i den kristna tron och i det praktiska arbetet inom kyrkan. De flesta frikyrkor består av fria församlingar och har inte någon central ledning.

Uppenbart har språkbruket förändrats under 1900-talet, och även under de drygt 20 år som FRIFO har funnits. Färre skulle i dag använda ordet frikyrklig, och flertalet forskare i den yngre generationen skulle säkert finna det onaturligt att använda det som överordnad rubrik på vad de söker åstadkomma. En något mer formell avgränsning är att som frikyrkor betraktas de trossamfund som är medlemmar i Sveriges Frikyrkosamråd, FSR, under vilket FRIFO organisatoriskt sorterar.⁵

Enligt den strikta definitionen är EFS ingen frikyrka, utan en missionsorganisation inom Svenska kyrkan. EFS tillhör inte heller FSR. Å andra sidan brukar Johannelunds Teologiska Högskola räknas in bland ”fria teologiska högskolor” och har, i varje fall på senare år, varit en erkänd utförare av forskningsprojekt från FRIFO. Det vållar i detta sammanhang inga svårare missförstånd om även EFS och Johannelund får räknas in som ”frikyrkliga”.

Här gäller det alltså att vara pragmatisk. Den dubbla bestämningen – en sociologisk och en ecklesiologisk, om ni så vill – fungerar hyggligt som sökarljus för vad FRIFO utträttat och vad det bör utträta.

Trots att jag inte gjort några direkta beräkningar, vågar jag påstå att huvuddelen av anslagen, säkert minst $\frac{3}{4}$, har avsett frikyrkonära *forskningsämnen*. Man kan också se ett stort inslag, antagligen bortemot 100%, av frikyrkliga *forskare* som mottagare av forskningsbidrag från FRIFO. Om det senare är ett problem kan man säkert diskutera: det vore givetvis olyckligt om frikyrkonära frågor enbart beforskades av frikyrkliga sympatisörer och medlemmar. Så är det inte heller, men ett allmänt intryck är att det finns en stark tendens åt det hållet, och då inte bara i bidragsgivningen från FRIFO. Att locka forskare som med ett utifrån-perspektiv kan belysa ”frikyrkliga” frågeställningar förefaller mig vara en tänkvärd deluppgift för ett framtida FRIFO. Jag är övertygad om att frågeställningen varit uppe till diskussion åtskilliga gånger.

Vad som till slut skall betraktas som ”frikyrkorelevant” forskning är givetvis en stor och ganska diffus fråga. Jag tror inte att någon skulle vilja hävda att enbart sådant som rör frikyrklig *verksamhet* i strikt mening skulle vara relevant, och så har inte heller bedömningarna från FRIFO sett ut.

Den tredje uppgiften

Några ord bör sägas om punkten resultatspridning och popularisering. Detta är något som forskarvärlden i stort länge försummat, men som har fått stor aktualitet under de senaste 20-30 åren. De statliga forskningsråden och sektororganen inkluderar numera i allmänhet ett krav på sina projekt att de skall kunna föras ut och göras begripliga, och i förekommande fall bidra till den offentliga debatten. Normalt sett skall det finnas ekonomiskt utrymme för detta i projekten. För universiteten och högskolorna har detta formulerats i Högskolelagen; den stadgar numera:

Högskolorna skall också samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet (SFS 1996:1392)

Detta ansvar för samverkan och information brukar kallas för universitetets/högskolans tredje uppgift. Utbildning och forskning är de två första. Högskolorna har även tidigare haft en tredje uppgift som framför allt inneburit att de ska ägna sig åt forskningsinformation. Tredje uppgiftens innebörd har nu vidgats avsevärt. Samhällsrelevansen betonas mycket starkt.⁶

Inom de tillämpade områden, där FRIFO huvudsakligen är verksamt, är det därför högst motiverat att den tredje uppgiften får stort utrymme. Jag anser att den, i varje fall principiellt, inte kan skiljas ut från den "egentliga" forskningen. Forskning som arbetar i medveten kontakt med någon viktig del av samhället (t ex kyrkan) är något annat än en forskning som inte gör detta; det framgår att FRIFO i stor utsträckning har betonat denna form av relevans. Det har även förekommit separata satsningar, som i strikt mening inte har varit stöd till forskning, utan helt avsett spridning och presentation av forskningsresultat. Jag kan inte se att detta skulle vara fel utan tvärtom högst motiverat, även om proportionerna mellan olika saker alltid kan diskuteras.

Kvalitet

Jag har just hävdad att varken frågan om relevans, t ex för "frikyrkorna i Sverige", som också innefattar forskningens kommunicerbarhet ut till olika aktörer i samhället, kan skiljas ut och behandlas separat. För att forskning (av den typ som vi behandlar här) skall vara "bra" måste den fylla vissa minimikrav på relevans. Å andra sidan är det inte helt omotiverat att också tala om en *vetenskaplig kvalitet* och söka värdera denna. Mycket har skrivits och tänkts kring denna fråga: och den blir allt mer akut då man kräver att t ex Vetenskapsrådet skall rangordna de tusentals ansökningar som man får in efter vetenskaplig kvalitet, och dela ut pengar därefter.

Det är möjligt att ställa upp vissa allmänna kriterier för vetenskaplig kvalitet, som inom samhällsvetenskap och humaniora kommer att handla om argumentens klarhet, särskilt hypoteser och slutledningar, teoriförankring, förmågan att placera in arbetet i den vetenskapliga traditionen, skicklighet att hantera och tolka empiriskt material och sådana saker. Ibland lägger man stor vikt vid originalitet och nyskapande, ibland mera vid att man använder vedertagen teori och metod. Som alla inser är det omöjligt att bli helt överens om ett sådant kriteriepaket, och lika omöjligt att mekaniskt tillämpa sådana kriterier på ansökningar eller på färdiga vetenskapliga produkter. Vad man därför måste förlita sig på är kollegiala bedömningar. Det som en ansedd och ledande grupp forskare inom området anser vara kvalitet, det är kvalitet. Sådan *peer review* kan i och för sig ta många former, men principiellt viktigt är att vetenskaplig kvalitet är en social konstruktion (som mer eller mindre kan stötts och legitimeras av "objektiva" förhållanden⁷).

"Publish or perish!"

Det stora trycket att bedöma ansökningar, avhandlingar osv har lett till en schablonisering av begreppet kvalitet. Bland naturvetare och medicinare överläts till ansedda vetenskapliga tidskrifter att bestämma vad som gäller; deras granskning överprövas i allmänhet inte. Om en forskare har tolv "papers" i ansedda tidskrifter så är han överlägsen den som bara har sju. På motsvarande sätt tenderar man att betrakta doktorsexamen som en given enhetlig norm: en godkänd doktorsexamen är en stark legitimering av de resultat som presenteras i den. Å andra sidan gäller att om någon har "bara" sin doktorsavhandling att visa upp t ex i en ansökan så får han stå tillbaka för någon som har skrivit två böcker därutöver. Schablonerna för kvalitet är diskutabla men kan trots allt vara till hjälp. Inom teologi, samhällsvetenskap och humaniora tror jag att man måste värja sig mot den föreställning som allt oftare formuleras, nämligen att den korrekta måttet på vetenskaplig kvalitet är publicering i internationella, *peer-review*-ade tidskrifter. Det borde svenska teologer och andra humanister visserligen göra oftare men det får absolut inte bli det enda sättet att bevisa att man gjort god vetenskap. Publicering på svenska är ofta mer motiverat

än engelska, och publicering i bokform eller som rapporter, handbokstext, i antologier osv bör givetvis beaktas och bedömas efter sitt innehåll. Man bör alltså akta sig för att kvalitetskriterier som utformats för naturvetenskap och medicin okritiskt tillämpas på humaniora, teologi och samhällsvetenskap.

För FRIFO-materialet kan man trots allt skapa en uppfattning av på vilken kvalitetsnivå ett visst projekt befinner sig, genom att titta på bland annat:

- Publicering i ansedda tidskrifter (svenska eller internationella)
- Om resultat redovisas som doktorsavhandling, eller del av sådan
- Förekomst i databaser; i första steget letar man biblioteksdatan Libris.

En lovande metod, men ganska dyrbar och än så länge ofullständigt utvecklad för tillämpning inom samhällsvetenskap och humaniora, är att undersöka hur ofta ett visst vetenskapligt arbete, eller en forskares samlade produktion, har citerats av andra. Detta är en bra metod inom många naturvetenskapliga och medicinska ämnen, och kan dessutom ge intressanta kartor över hur idéer sprids. Men med hänsyn till vad som sagts ovan om relevans, räcker det inom samhällsvetenskap och humaniora inte med att undersöka hur andra *forskare* citerat ett arbete eller en författare.⁸

Citeringsanalysen påminner om en viktig aspekt av vetenskaplig kvalitet, nämligen om andra forskare kan bygga vidare på arbetet. Detta har givetvis också med problemval att göra: den som arbetar med ett ämne som intresserar många andra forskare blir oftare citerad. Detta påminner än en gång om att vetenskaplig kvalitet inte är något fritt kringsvävande utan att kvalitet hänger nära samman med frågeställningarnas (upplevda) relevans.

Frågor för en värderande undersökning

Det finns alltså skäl att ställa ett antal frågor till de projekt eller grupper av projekt som FRIFO har stött under dessa 22 år – givetvis kan jag i denna sammanställning inte ställa alla frågor till alla projekt (inte ens till de större projekt som jag tar upp till utförligare diskussion).

- Vilken *typ av projekt* handlar det om och var i processen kommer stödet från FRIFO in?
- Hur har valet av *problem* gått till och är problemvalet välmotiverat?
- Vilken *relevans* kan projektet antas ha i relation till kyrkans och samhällets behov, på kort eller lång sikt?
- Rör det sig huvudsakligen om forskning *om* eller forskning *för* ”svensk frikyrka”?
- Har projektets resultat kommit ut till diskussion och användning, och har särskilda ansträngningar gjorts för *den tredje uppgiften*?
- Håller projektet god *vetenskaplig kvalitet*, och hur kan man avgöra det?
- Kan andra forskare tänkas vilja *bygga vidare* på projektets grund?

Större projekt

I det här avsnittet kommenterar jag fyra av de större projekten inom FRIFO:s satsningar under perioden. De har alla pågått i fyra år eller mer, fått anslag i storleksordningen en halv miljon kronor eller mera och under forskningsprocessen knutit samman relativt många forskare och praktiker.

Frikyrkan i lokalsamhället

Detta är det första större projekt som FRIFO initierade. Det pågick mellan 1988 och 1992

och avslutades med en bok som kom ut 1993: Erik Amnå och Lena Johannesson (1993): *Tro mot tradition. Om den frikyrkliga identiteten*. Stockholm: Carlssons. De sammanlagda anslagen från FRIFO uppgick till ungefär 700 000 kr, fördelade på fem år. Projektet kunde också dra nytta av ekonomiska resurser från Högskolan i Örebro och Linköpings universitet (tema Kommunikation). Medlen från FRIFO har till största delen använts för att betala arbetstid för bidragande forskare: ett relativt stort antal under-anslag för bokkapitel och andra avgränsade uppgifter har utgått. Projektets struktur var att under ledning av statsvetaren Erik Amnå och kommunikationsforskaren och konstvetaren Lena Johannesson hålla samman ett ganska omfattande nätverk av forskare från olika discipliner och traditioner. I slutboken medverkar 13 forskare, och enligt ansökningar och andra dokument har ytterligare ett 15-tal forskare, från doktorander till professorer, deltagit i projektet. Man drev också ett gemensamt (ambulerande) seminarium under de fyra projektåren för idéutbyte, kritik av framväxande texter och bearbetning av projektets allmänna riktning. Seminarier hölls också med andra intressenter, bland annat med ledamöter i FRIFO.

Intrycket av slutrapporteringen är att projektet givit flera bidrag till belysning av den ”frikyrkliga identiteten” som knappast tidigare formulerats: läsvanor, estetiken i gudstjänstrummet, språkliga vanor mm. Jag finner problemvalet högst relevant och därtill i långa stycken originellt. Trots en viss spretighet ger projektet alltså ett mycket värdefullt bidrag till kunskapen om frikyrkan, framför allt från kulturvetenskapliga utgångspunkter. (Teologi i vanlig mening lyser däremot med sin frånvaro.) Den vetenskapliga kvaliteten är hög, och i varje bidrag redovisas på ett förtjänstfullt sätt de metodiska och teoretiska antaganden som det bygger på. De flesta av författarna har en betydelsefull anknytning till olika kulturvetenskapliga traditioner, framför allt till kommunikationsforskning i vid mening – de är ”inlånade” till frikyrkoforskningen snarare än hemmahörande i den. Det är därför svårbedömt om och hur någon annan forskning kommer att bygga vidare på dessa relativt begränsade stycken originalforskning.

Projektet har redovisats i en allmänt tillgänglig bok. Språket i den är till stora delar lättflytande och texten i huvudsak inte avskräckande för en allmänintresserad läsare. Någon uttrycklig ansträngning utöver detta att fullfölja den tredje uppgiften redovisas dock inte.

Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv

Även detta projekt har en kulturvetenskaplig huvudinriktning, men är både disciplinärt och innehållsligt mer homogent (mindre spretigt) än ovanstående. Vetenskaplig ledare har varit Jan-Åke Alvarsson, docent i socialantropologi vid Uppsala universitet, men också f d missionär i Bolivia samt ledande person (numera rektor) vid Pingstförsamlingarnas Teologiska seminarium, PTS. Avsikten med projektet är att studera mission som kulturell kommunikation, och hur mission påverkar givare, missionsarbetare och mottagare.

Projektet har pågått under lång tid, från 1993 till 2002 (en avslutande publikation kom 2005) och anslag har beviljats successivt över dessa år, sammanlagt 514 000 kr. Huvuddelen av medlen har använts för stödande verksamhet, som resor och publicering: en mindre del till persontid för produktion av nya forskningsresultat. Huvudinriktningen är mission, med tyngdpunkt på Latinamerika, indianer och Bolivia. Forskningsinriktningen är socialantropologisk och målgruppen i första hand en akademisk läsekrets. Projektets tre tyngsta publikationer är på engelska: en bibliografi kring mission och kultur (även översatt till svenska), ett specialnummer av tidskriften *Acta Americana* (2002), en antologi *Religions in transition* (Alvarsson och Segato eds, 2003) samt en konferensvolym *The Missionary Process* utkommen 2005.

Projektledaren Jan-Åke Alvarsson rapporterar också en bok avsedd för en bredare läsekrets om svensk pingstmission bland Bolivias indianer (Alvarsson 2002). Det finns också några mindre rapporter om hur mission uppfattas i en svensk pingstförsamling.

Den vetenskapliga nivån är hög och projektets arbeten placerar sig av allt att döma i fronten på forskningen om mission och kulturmöten. Ämnesvalet är relevant för FRIFO:s uppdragsgivare, även om Latinamerika endast representerar en mindre del av deras mission och kyrkosamarbete; tyngdpunkten ligger starkt just på pingströrelsens verksamhet. Det är ett rimligt antagande att materialet kommit till användning i pingstförsamlingar, i synnerhet sådana som varit direkt berörda av Latinamerikaarbetet.

Religionspedagogik, kyrkodidaktik

Detta projekt adresserar frågan om undervisning i den kristna (frikyrkliga) församlingen. Huvudmedverkande är Carl Eber Olivestam, Rune Larsson och Björn Wiedel, samtliga med gott vetenskapligt anseende och tongivande i det (ännu så länge svagt utvecklade) tänkandet och forskandet kring undervisning och församlingspedagogik. Dessutom medverkade Göte Olingdahl, som disputerade 1988 på ett religionsdidaktiskt ämne och producerade ett självständigt bidrag till projektet.⁹

Projektet har pågått från 1989 till 1993 och dess huvudrapportering utgörs av boken: C E Olivestam red: *Livsnära. Teori och praktik kring kyrkans bibelundervisning*. Umeå universitet 1995. Projektet har från FRIFO erhållit sammanlagt 430 000 kr utslaget på fem år. Huvuddelen torde ha använts till forskartid, och någon del till seminarier och samverkan.

Rapportboken redovisar relativt utförligt olika kyrkodidaktiska traditioner och olika tänkesätt inom kyrklig undervisning, särskilt bibelstudium. Även en viss orientering om internationell forskning ges i boken, liksom kopplingar till pedagogik och allmän-didaktisk forskning, huvudsakligen i Sverige. Som empirisk kärna i projektet fungerar en jämförande studie av bibelstudiegrupper i sex olika miljöer. Här ligger alltså fokus på både på den didaktiska metod som ledaren använder, deltagarnas reception och den inverkan som olika fromhetstraditioner kan tänkas på dessa.

Projektet redovisar inte uttryckligen någon resultatspridning utöver boken (som är utgiven vid Umeå universitet). I forskningsplanen nämns en avsikt att utarbeta en handledning för bibelstudium: jag vet inte om någon sådan har framställts. Å andra sidan har samtliga tre författare varit mycket aktiva i undervisning av församlingsanställda, församlingar och andra grupper, varför man har rätt att anta att resultaten från projektet, i varje fall indirekt, fått en mycket bred spridning.

Boken publicerades för elva år sedan och tjänar fortfarande som lärobok. Men författarna representerar en generation av religionsdidaktiker, inriktade på församlingens undervisning, som nu går eller har gått i pension. Ämnet förblir viktigt och troligen allt viktigare i takt med att den allmänna kunskapen om bibel och kristen tro förfaller i samhället. Författarna betonar också, med rätta, att religionsdidaktik inriktad på det allmänna skolväsendet är något ganska annorlunda än den som syftar till undervisning i församlingar, konfirmandgrupper och det fria bildningsarbetet. Församlingspedagogik och *religious education* är de mest adekvata benämningarna på för vad som bör stå i centrum. Den internationella forskningen inom området är stor och flödet av vetenskapliga undersökningar och kvalificerade monografier är imponerande. Det finns alltför litet av matchande forskning och vetenskaplig uppmärksamhet på detta i Sverige (det gäller både Svenska kyrkan och frikyrkan). Detta område bör enligt min mening prioriteras starkt i fortsättningen.

Vart tar frikyrkofolket vägen?

Denna studie, som avser i huvudsak missions- och baptistförsamlingar i Västra Värmland har i sin startfas en väsentligen sociologisk inriktning. Initiativtagare och huvudmedverkande i projektets

första fas var Göran Gunner och Sven Halvardsson, båda lektorer vid THS. Projektet har stötts av FRIFO med totalt 250 000 kr (båda etapperna). De totala resurserna för projektet är dock betydligt större, eftersom lärare vid THS har kunnat utnyttja forskningsutrymme i sina tjänster för detta projekt.

Att västra Värmland är en avfolkningsbygd, såväl allmänt som ur frikyrklig synvinkel är inget nytt. I projektet undersöks frikyrkomedlemmar som försvunnit från församlingarna i området. I vilken grad har de lämnat församling och samfund helt, har de övergått till annat samfund, t ex Svenska Kyrkan, har de möjligen en avvaktande men inte avvisande hållning till frikyrklig verksamhet och medlemskap? Sådana frågor belyses i projektets första fas med hjälp av statistik från församlingar, uppföljning av enskilda personer och ett antal intervjuer. Resultaten belyser på ett intressant sätt hur människor förhåller sig till den dubbla förändringen av bostadsort och den kristna församlingens nya roll i samhället. Denna del av projektet är utförd med vetenskaplig omsorg: frågor som statistiskt bortfall, missvisning vid intervjuer och materialets pålitlighet diskuteras på ett vederhäftigt sätt. Resultaten rapporteras i FRIFO Årsbok 1999-2000 samt i en bok som utkommit i mars 2006: Göran Gunner och Sven Halvardsson: *Vart tar väckelsens folk vägen? En studie av frikyrkligheten i de västvärmländska kommunerna Arvika, Eda och Årjäng*. Skellefteå: Artos&Norma.

Den första delen av projektet handlar om frikyrkan och frikyrkofolk, men resultaten kan givetvis användas för reflexioner kring hur församlingsarbete och medlemsvård skulle kunna förbättras. Denna aspekt ställs i centrum för projektets andra fas (FRIFO-anslag 2002), som koncentreras till samma församlingar och samma geografiska område men nu med förtecknen vad som bör göras och vilket stöd forskningen kan ge för församlingsverksamheten. Denna del genomförs av lektorerna vid THS Rune W Dahlen, Runar Eldebo och Owe Kennerberg. Arbetet är enligt uppgift i huvudsak avslutat och rapportering håller på att sammanställas.

Doktorsavhandlingar

FRIFO har i inte mindre än 34 fall stött arbete som syftar mot doktorsavhandling, och alla utom tre av dessa har hittills resulterat i godkända avhandlingar. De representerar en stor bredd och titlarna ger ett intressant tvärsnitt av vad som producerats av "frikyrkoforskare" under den drygt 20 år långa perioden (se Gunilla Gunnars sammanställning). (Till detta kommer ett tiotal bidrag till forskare som nyligen avlagt doktorsexamen och vidareutvecklar avhandlingens ämne: post-doc-forskning). Å andra sidan är anslagen till doktorander genomgående små: vanligen 5-10 000, i några få fall det dubbla eller mer. Man kan alltså inte påstå att FRIFO "fått fram" över 30 doktorander: grundfinansieringen av doktorandutbildningen har i samtliga fall kommit från annat håll (det kostar minst 800 000 kr att med dagens regler och penningvärde producera en doktor).

Jag tror emellertid att de många men små anslagen till doktorander och doktorsavhandlingar mycket väl kan motiveras. Deras betydelse är i första hand psykologisk, som uppmuntran och erkännande. Många doktorander har arbetat med "frikyrkliga" ämnen och med avsikten att tillföra vetenskaplig kompetens inom respektive samfund: som bland annat pastor, högskolelärare eller biståndsarbetare/missionär. I många fall är säkert bidraget från FRIFO det enda tydliga tecknet på att denna – personligt ganska mödosamma och riskfyllda – strävan uppmuntras av frikyrkorna. Jag återkommer i avslutningen till behovet av doktorer inom våra kyrkor.

Seniorforskning

En särskild kategori inom FRIFO:s verksamhet är värd att nämnas, bland annat därför att den har givit stor vetenskaplig utdelning för relativt lite pengar. Jag tänker då på forskning utförd av pensionerade framstående forskare, som med ganska blygsamma bidrag från FRIFO har producerat stora arbeten. Det är tacksamt att jag syftar på är generationskamrater med FRIFO:s grundare professor Torvald Källstad. De har också, liksom han och tillsammans med honom, präglats av den frikyrkliga studentrörelsen FKS.¹⁰ De forskare jag syftar på är alltså seniorer i dubbel mening: både vad gäller ålder, och akademisk ställning och erfarenhet på eller nära professorsnivå.

Torsten Bergsten, docent i kyrkohistoria med baptismen som specialitet, fick 1993 ett anslag på 50 000 kr och publicerade 1995 en imponerande bok *Frikyrkor i samverkan: den svenska frikyrkoekumenikens historia 1905-1993*, som bör betraktas som standardverk på området för lång tid framåt.

Sven Lundkvist, professor i historia och f d riksarkivarie, lanserade 1993 tillsammans med litteraturocenten, rektorn mm Gunnar Hallingberg projektet "Läsarna". Avsikten var att framför allt historiskt belysa väckelsefolkets och frikyrkornas kulturella insatser, gradvis vidgat till att belysa samspel mellan frikyrka och samhälle från flera aspekter (se FRIFO Årsskrift 1998). Projektet har fått sammanlagt 286 000 kr från FRIFO, vilket inte använts till forskartid utan helt till seminarier och andra kringkostnader samt tryckning. Huvudresultat från projektet är två böcker:

Sven Lundkvist: *Tron och gärningarna: Svenska missionsförbundets utveckling till omkring 1970*. Uppsala: SIM 2003

Gunnar Hallingberg: *Läsarna och det moderna genombrottet. Kulturhistoriska studier i folkväckelsen c:a 1940-1925*. (Manus insänt till FRIFO; tryckning under 2006?)

Det är uppenbart att utbytet (per krona) på de nämnda satsningarna är mycket stort. En måttfull fortsättning i den meningen att FRIFO kan stödja seniorer och utnyttja deras kontaktnät och erfarenhet rekommenderas. Man bör då beakta att det inte enbart behöver bli historiska arbeten: även seniorer kan tänka framåt!

Amatörforskning

Instrött i FRIFO bidragsgivning, som ju i huvudsak avser akademiskt meriterade forskare samt doktorander, finns ett visst inslag av amatörforskning: dvs undersökningar som utförts av personer utan egentlig utbildning för forskning och utan professionell handledning. Det handlar i FRIFO fall om några lokalhistoriska undersökningar av församlingslivet, ett par anslag till dokumentation av byggnader, något som beskriver musikliv i frikyrkan osv.

"Vanliga" forskningsråd stöder aldrig sådan verksamhet ekonomiskt, utan anser att det är en uppgift för hembygdföreningar, folkrörelsearkiv, lokala stiftelser och liknande. Jag tycker dock att en begränsad del av FRIFO utrymme bör kunna gå till några noggrant utvalda "amatörprojekt". Huvudmotivet för stöd måste givetvis vara att kunskapen har ett värde och är relevant. Vid sidan av detta tror jag att även FRIFO bör medverka till av *avmärkvärdifera* forskningen. Som jag skall återkomma till (se Policyfrågor nedan, tredje punkten) vore det inte bra om det utvecklades en kulturklyfta i våra församlingar mellan dem som tänker akademiskt och dem som tänker på något annat sätt.

Övrigt

Ett par anslag varje år har gått till konferenser och symposier, i de flesta fall vid eller med nära knytning till de frikyrkliga teologiska högskolorna. Många av konferenserna har dokumenterats, bland annat i *Tro och Liv*. Vidare har utgått tryckbidrag till antologier och i ett par fall även till monografier (inte bara doktorsavhandlingar). Två exempel på sådana satsningar som haft stort genomslag är *På spaning efter framtidens kyrka* (red Sune Fahlgren, 1998) och *Drabbad: texter om kallelse och helhjärtat engagemang* (red Valborg Lindgärde och Åke Viberg 2002),

Mot bakgrund av den överblick som jag har kunnat skaffa mig tycker jag att balansen mellan direkt forskningsstöd och sådan katalyserande och synergetisk verksamhet som här nämnts verkar klok och riktig. Utväxlingen på att vetenskapligt aktiva människor kan få träffa varandra och/eller arbeta tillsammans med en tematisk antologi kan vara betydande. Några tryckbidrag kan sägas ha stått i den tredje uppgiftens tjänst: kommunikation mellan forskare och allmänläsare, snarare än kommunikation mellan forskare.

Om ämnesval och relevans

Som ett allmänt omdöme om den repertoar av projekt som stötts av FRIFO vill jag säga att ämnena är högst relevanta och väl stämmer in på de frågeställningar som de flesta förknippar med ”frikyrkliga” kunskapsbehov. Jag vill också, med anledning av min diskussion i inledningen, notera att huvuddelen av forskningen gäller kunskaper *om* frikyrkan och dess verksamhet. Trots detta kan stora delar komma att fungera som kunskap *för* en bättre och mer relevant verksamhet. Några projekt har dock uttryckligen valt att fokusera på kunskap *för* frikyrkan. Ett av dessa är det som resulterade i antologin *På spaning efter framtidens kyrka* (Fahlgren red 1998) i vilken man säger så här: ”Vi utgår från att kyrkan är en social verklighet, de troendes gemenskap. Vår frågeställning är hur detta bäst skall gestaltas.” Denna klart normativa utgångspunkt finns också i projektet Västra Värmland, fas 2. Där ökas komplexiteten av att man också velat arbeta med de församlingar man studerar. Alla former av *action research* – att påverka samtidigt som man studerar – leder till erkänt svåra balansgångar; det hade varit intressant att ha tillgång till rapporteringen för att se hur denna forskargrupp har hanterat sådana problem.¹¹

Vid sidan av detta allmänna beröm vill jag göra några noteringar:

1. I de flesta projekt är den teoretiska ingång som används relativt förutsägbar. Man kan knappast anklaga FRIFO-forskarna för att vara trendkänsliga eller opportunistiska.¹² Vissa projektledare (t ex Amnå och Alvarsson) för dock medvetet in nyare teorier i frikyrkoforskningen.
2. De teologiska ämnena, i synnerhet kärnämnenas exegetik och systematisk teologi, inklusive etik, är relativt svagt företrädade. Vad detta beror på kan jag inte riktigt förklara. Detta förhållande känns en smula besvärande, eftersom teologi behandlas ganska styvmoderligt av statliga forskningsråd och närliggande fonder.
3. Det finns få nedslag kring den nutida problematiken med religionsmöten, multikulturalitet, etniska konflikter osv, och hur sådana kan tänkas beröra den frikyrkliga verksamheten.
4. FRIFO startades under intryck av frikyrkoekumeniska förhoppningar, starkt omfattade av bland andra Thorvald Källstad. Mot den bakgrunden är det något förvånande att den frikyrkoekumeniska frågan fått så liten belysning genom FRIFO. Historiska betraktelser har gjorts, av Torsten Bergsten, men i övrigt har föga kunskap skapats *för* den frikyrkoekumeniska visionens förverkligande.
5. Frikyrkan som kulturbärare och dess relationer till kulturen bildar tema i flera historiska projekt. En uppdatering till dagsläget och framtiden framstår som angelägen. Här finns inte

så mycket att redovisa, men två projekt kan noteras. Religionssociologen Mia Lövheim har fått anslag (2002, 2004) som berör IT, gemenskap och identitet; kanske kan man se det som en del-undersökning av frikyrkan i informationssamhället. Ett annat samtida fenomen får sin belysning genom musikvetaren Thomas Bossius (2005), som skall undersöka kristen populärmusik och ung kultur.

Kvalitet och kompetensuppbyggnad

Jag hade inte väntat mig att i FRIFO finna en skyddad verkstad för ”frikyrkliga” – och det har jag inte gjort heller. Den vetenskapliga nivån och ambitionshöjden är fullt respektabel i de allra flesta projekt och hög i ganska många. Och omvänt: det finns få riktiga floppar i anslagsgivningen.

Med den beskedliga ekonomiska ram som FRIFO har att röra sig med riskerar man en viss spretighet och att projektsatsningar förblir isolerade. Det är inte säkert att de bidrar till en varaktig kompetensuppbyggnad. Jag är övertygad om ett detta diskuterats återkommande under den tid då FRIFO har funnits.

Frågor om att bygga upp och utnyttja *starka forskningsmiljöer* har varit mycket aktuella i den nationella forskningspolitiken under senare år, och styr för närvarande en hel del av anslagsgivningen från bland andra Vetenskapsrådet och Vinnova. Grundtanken är att man inte skall vara helt beroende av ansökningar som kommer in, utan dels belöna och stärka miljöer som redan är starka, dels skapa och bygga upp miljöer inom angelägna områden. Man eftersträvar en förskjutning från en *reaktiv* till en *proaktiv* forskningsfinansiering.

Det kan synas orealistiskt att ställa motsvarande förväntningar på FRIFO, med sina starkt begränsade medel. Å andra sidan tycks frågan ha varit aktuell, och då fokuserats kring de frikyrkliga teologiska högskolorna som forskningsmiljöer. I Årsbok 1999-2000 presenteras en proaktiv planering inom fyra områden:

- Den kristna kyrkans teologi och utveckling; i nära samverkan med THS
- Ledarskap; i nära samverkan med Johannelund
- Frikyrkornas och missionens historia; i nära samverkan med ÖTH
- Omvärldsanalys; i nära samverkan med ÖTH och Kortebo

Erfarenheterna från statliga forskningsråd och sektororgan av att ”beställa” forskning efter skrivna program och formulerade mål är ganska vemodiga. Det är alltså inte överraskande att detta grepp från FRIFO inte heller blev särskilt framgångsrikt. Om detta berodde på bristande förankring/samråd eller hade mer strukturella förklaringar kan jag inte genomskåda. Den högskola som tillgodogjorde sig den största delen av tillgängliga anslag var ÖTH, som lanserade två projekt: kring spiritualitetens historia och ungdom och frikyrka (en form av omvärldsanalys). Dessutom startades något gemensamt av Johannelund och ÖTH kring ledarskap, vilket inte har lett till någon samlad insats, men ett par delrapporter. THS har uppenbarligen inte ”löst in” det forskningsutrymme som ställts i utsikt, utan hänvisar till Västra Värmland. Sammantaget syns resultatet av denna satsning på prioriterade områden ha lett till sämre preciserade och smalare projekt än övriga i FRIFO:s portfölj. Om avsikten har varit att skapa starka forskningsmiljöer förefaller både förarbetena och uppföljningen svåra att förklara. Ämnesbestämningarna är ju synnerligen vida.

Att ”starka miljöer” skulle vara bra är det inte många som betvivlar. Att medvetet bygga upp sådana med styrda anslag är (även om man har väsentligt mera pengar än FRIFO) mycket svårare

än det ser ut. Jag rekommenderar att man tills vidare förlitar sig på ansökningar, men på olika sätt söker ta hänsyn till att stärka lovande miljöer och att uppmuntra bildandet av forskargrupper och nätverk: allt för att åstadkomma intellektuella synergieffekter.

Tre policyfrågor

Jag vill till slut ställa tre framtidsfrågor, som föranleds av genomgången av FRIFO men som FRIFO inte ensamt kan lösa. Det gäller återväxten av forskarutbildade, stabila forskningsmiljöer i anslutning till våra utbildningar och slutligen frågan om vilka personer i våra kyrkor och församlingar som kan ta emot och bearbeta forskningsresultat.

Behov av flera forskarutbildade

Vi har kunnat konstatera att mer än 30 doktorer examinerats under denna tid, med visst stöd från FRIFO. Till denna siffra kommer minst lika många som av olika skäl inte förekommer i FRIFO:s material. Man kan tycka att det visar en god tendens för frikyrkans fortsatta nivåhöjning vad gäller utbildningsnivå och akademisk standard. Tyvärr måste man konstatera att tendensen är för svag och att vi riskerar att släpa efter.

Under lång tid, under hela 1900-talet, har samfunden på ett medvetet och framsynt sätt följt med, och delvis drivit på, i samhällets allmänna strävan till allt högre utbildnings- och kunskapsnivå för medborgarna.

Redan under den tid då de nuvarande högskolorna, THS, ÖTH osv var seminarier fanns en stark önskan att lärarna skulle förkovra sig och såvitt möjligt disputerat för doktorsgraden eller (efter 1969) avlägga doktorsexamen. Denna strävan, i förbindelse med beundransvärd uthållighet från enskilda personer, har inneburit att flertalet ”gamla” lärare nu avlagt doktorsexamen. Inom SMF förekom också i slutet av 1980-talet en bredare anlagd kampanj för att uppmana lämpliga pastorer att gå vidare till doktorsexamen. Tillsammans med viss ekonomisk uppmuntran fick detta synliga resultat i form av ett antal examina. Några av dessa personer finns med i FRIFO material.

I samhället i övrigt finns samma tendens. En av forsknings- och utbildningspolitikens nyckelfrågor under 1980- och 1990-talen har varit att öka antalet forskarutbildade. Utbildningsminister Per Unckel uttryckte det helt enkelt så att Sverige bör fördubbla antalet doktorsexamina inom en tioårsperiod. Samhällsstödet för denna stora förändring har visserligen till stora delar tillfallit naturvetenskap och teknik, men även inom samhällsvetenskap och humaniora har funnits en motsvarande trend. Tyvärr måste man konstatera att teologi som ämnesområde inte alls i samma utsträckning fått del av allmänna medel för ökad forskarutbildning. Det finns även andra skäl till att läget inom de teologiska ämnena är mindre tillfredsställande.

Svenska kyrkan har noterat detta, och dragit slutsatsen att om det i framtiden skall finnas tillräckligt många forskarutbildade och vetenskapligt aktiva i kyrkans tjänst måste man själv göra någonting åt det. Man har därför, efter beslut av Kyrkomötet, avsatt betydande medel för ett nationellt doktorandprogram, avsett i första hand för doktorandtjänster (studerandelön) för anställda i Svenska kyrkan. Flera av stiftens har vidtagit liknande åtgärder.

Därmed vill jag återvända till behoven inom svensk frikyrka. För kyrkornas räkning utbildas pastorer, och högskolorna har uppdraget att göra detta. Det finns dessutom ett starkt behov av att det utbildas teologer och andra forskare som i kraft av sin vetenskapliga kompetens kan medverka i det kritiskt konstruktiva samtalet inom och utom kyrkorna. En särskild men inte betydelselös

fråga är att det på ett par års sikt finns ett stort behov av välutbildade, disputerade personer som kan komma ifråga för de tjänster som nu innehas av medelålders och snart äldre lärare vid såväl THS som övriga fria teologiska högskolor.

Att bygga forskande miljöer

De fria teologiska högskolorna hade tidigare ett anmärkningsvärt resursmässigt underläge i förhållande till den statliga högskolan (t ex de teologiska fakulteterna). Detta underläge har i viktiga avseenden minskat. Dessa högskolor fått statsmakternas erkännande och vidgade möjligheter, samtidigt som de kunnat behålla sin profil som folkrörelsebaserade idéburna institutioner för högre utbildning och forskning.

Emellertid kvarstår betydande svårigheter för högskolorna att fullt ut fullgöra sina uppgifter i högskolevärlden. För den statliga högskolan anges i högskolelagen tre uppgifter: utbildning, forskning och samverkan med det omgivande samhället bland annat genom att föra ut forskningsresultat. För att rätt kunna fullgöra den första och den tredje uppgiften, vilket de fria teologiska högskolorna gör mycket bra, spelar även den andra uppgiften, forskningen, en avgörande roll. Egen forskning har betydelse på åtminstone två sätt. För det första krävs den för att upprätthålla lärarnas aktuella kompetens och bibehålla utbildningens vetenskapliga nivå. För det andra kan forskningen vid dessa högskolor, genom deras speciella ställning och nära kontakter med trossamfund och folkrörelser, berika våra kunskaper kring livsåskådning, teologisk livstolkning och mänskliga rättigheter på ett sätt som annars knappast skulle komma till stånd.

Senast i 2005 års forskningsproposition betonas vikten av högklassig forskning vid högskolan. Det finns risk att de små, och inte minst de folkrörelsebaserade, högskolorna glöms bort i den allmänna och önskvärda nivåhöjningen. I den inledda Bolognaprocessen markeras starkt att en kvalificerad akademisk utbildning måste ha starkt stöd i och närhet till egen forskning. För närvarande kan en forskningspotential upprätthållas vid dessa högskolor tack vare medelstillskott från huvudmännen (medel som samlas in i församlingarna). Tillfälliga resurser kan ställas till förfogande genom exempelvis FRIFO. Jag har ovan konstaterat att tankar på ett mer stabilt stöd har funnits, men att de ännu inte kunnat genomföras på ett bra sätt. Faktum kvarstår att de belopp som kan disponeras för forskning är klart otillräckliga för att man på sikt skall kunna driva en vetenskapligt kvalificerad verksamhet.

Högskolornas lärare har givetvis möjlighet att konkurrera om forskningsmedel hos statliga forskningsråd och olika stiftelser, men utan egna medel för forskning ”i botten” är det svårt att nå den nivå som kan ge resultat i den hårda konkurrensen (jfr Matt 13:12). Det finns sålunda ett starkt behov av fasta, eller åtminstone fastare, forskningsresurser vid de fria teologiska högskolorna – motsvarande de *fakultetsanslag* som av staten tilldelas statliga högskolor och universitet liksom större privata högskolor. En möjlig lösning på detta skulle kunna vara att FRIFO fick hand om fakultetsmedel att fördela till forskande lärare vid våra högskolor.

Vem behöver forskningen? Tankar om reception

I ett långt perspektiv bakåt kan vi konstatera att det inom svensk frikyrka under 1900-talets första hälft funnits en misstänksamhet mot akademiker, universitetsutbildning och forskning. Särskilt utpräglad har den varit inom pingströrelsen, och mest tillspetsad har den sannolikt varit kring just teologi, men även kring många humanistiska ämnen. Den misstänksamheten är i stort sett försvunnen, vilket bland annat bekräftas av att FRIFO fungerar och har en god kontaktyta både inåt och utåt. Det märks också i samfundspressen och på många andra sätt. I takt med den allmänna samhällsutvecklingen har vi nu en stor andel högskoleutbildade i våra led – ganska säkert ett gott stycke över befolkningsgenomsnittet – liksom en växande grupp forskarutbildade och av människor som gör karriär inom akademien.

Jag har tidigare berört den tredje uppgiften: nyckelorden är *samverka* och *informera* vilket i vårt fall gäller svensk frikyrka i vid mening. Man kunde tro att den fortlöpande akademiseringen av våra församlingar skulle göra denna process enklare och mer naturlig över tid. Allt fler skull kunna antas vara intresserade och beredda att ta del av forskning och forskningsresultat. Tyvärr tror jag inte att det är på det sättet, och det finns åtminstone två förklaringar till detta.

Den ena är den starka specialiseringen inom forskning och akademiska yrken. En frikyrklig fysiker kan visserligen vara personligt intresserad av t ex teologisk etik, men står ungefär lika främmande som vem som helt inför specialiserad terminologi, moderna referenser och avancerad analysmetodik. Och omvänt, givetvis. Även inom teologin dras upp gränser, i bästa avsikt att nå precision och internationellt erkännande får man hoppas, men till förfång för begriplighet och sammanhang för den allmänintresserade.

Den andra förklaringen är att det trots allt finns en kvardröjande skepsis mot en alltför ”akademisk” förkunnelse och framtoning. Vi kan vara hur trötta som helst på att det konstrueras en motsättning mellan intellektuell analys och fromhet, och på att det antas att den som fått en vetenskaplig skolning automatiskt blir kall och stel i sitt Gudsförhållande. Men sådana stämningar finns kvar och exploateras då och då av krafter även i våra sammanhang. Från vårt håll, om jag får säga så, måste vi vara noga med att inte konstruera en motsättning mellan forskningsbaserad kunskap och den vanliga församlingsmedlemmens upplevelse av vad som är relevant. Kort sagt tror jag att vi måste arbeta ganska medvetet med *receptionen* av forskning och vetenskapliga perspektiv i svensk frikyrka.

En nyckelgrupp är givetvis pastorer inom kyrkorna. I och med att allt fler av dessa fått en teologisk grundutbildning på högskolenivå (”på vetenskaplig grund”) så kan man anta att deras villighet och förmåga att fortlöpande ta till sig forskningsresultat ökar. Detta gäller i huvudsak teologi, men inte bara teologi. FRIFO:s material ger många illustrationer till ”vad en pastor borde veta”. Men inte heller detta går med automatik. En viktig kanal har varit och är *Tro och Liv*, och några andra publikationer med likartade syften. Denna möjlighet bör enligt min mening byggas ut och ännu mer medvetet knytas till nyare forskning och vetenskaplig belysning av viktiga frågor i förkunnelse och församlingsliv. En annan viktig kanal är fortbildningen av medarbetare. Denna är också på rätt väg, men just den *vetenskapliga* påbyggnaden kan behöva förstärkas och göras mer medveten, bland annat genom att tydliga studiegångar och mål arbetas fram.

Sakligt välmotiverat är också utbyggd samverkan mellan forskare och högskolor å ena sidan, ekumeniska organ och kristna samhällsorganisationer (typ Diakonia, Bilda, SMR osv) å den andra. Dessa organ har i växande utsträckning egen personal med forskarutbildning och förtrogenhet med forskningens villkor. Det är dock viktigt (ursäkta om detta låter självklart!) att forskarvärlden här inte bara uppträder som kravmaskin (”ge oss pengar till forskning”), utan att man gemensamt och realistiskt bedömer vilken nytta en viss forskningssatsning kan komma att ge. Sådan samverkan kan dessutom i många fall underlätta tillgången till statliga eller andra allmänna forskningsmedel.

Svårare att få grepp om är hur forskning kring frikyrkan, alltså hela den materia som drygt 20 års verksamhet från FRIFO vittnar om, kan bli känd och mottagen *mera allmänt ute i församlingarna*. Under större delen av 1900-talet fanns det en naturlig gruppering som kunde vara bärare av denna behövlige syntes, nämligen den frikyrkliga studentrörelsen, FKS. Som Björn Cedersjö har visat kom denna rörelse att kanalisera mycket av frikyrkliga akademikers engagemang i banor som både blev personligt avgörande för många, och till stor nytta för frikyrkans utveckling. Inledningsvis (från 1912) arbetade FKS i polemik mot folkkyrkotänkande och ungkyrkorörelsen.

Senare i seklets mitt blev den snarast en gemenskap för kristna akademiker som ofta inte kände sig fullt ut accepterade i samfund och församlingar, för att under sin sista period också vara en rekryteringsgrund för pastorer och ledande personer inom samfunden, samt pådrivande i frikyrkoekumeniken.¹³

FKS är borta och har inte fått någon efterföljare med samma breda kontaktyta (som i dag dessutom skulle behöva vara minst tio gånger så stor). Organisationer som KHS fyller en del av tomrummet efter FKS. THS bygger upp en vänförening, vars medlemmar bland annat kan få en mer direkt kontakt än andra med forskningen vid högskolan. Flera andra uppslag och försök finns. Nya tidskrifter och skriftserier kan man tänka sig, men sådant har i dag dålig prognos. (FRIFO har givit ut tre årsböcker som har varit till nytta för mig, men knappast bidrar till receptionsproblemets lösning.)

Det är åtskilligt som man borde göra konkret, och jag tror att vi behöver fundera på frågan. Närmare och mer energiska kontakter med samfundsna tidningar och tidskrifter representerar också steg i rätt riktning. Väl utformade inslag i medarbetardagar, årskonferenser, ekumeniska möten osv spelar naturligtvis en stor roll.

För att riskera att ännu en gång säga det självklara, vill jag påminna om att ”forskning” i största allmänhet inte är särskilt intressant. Det är då vi en eller annan gång kommer på något som vi inte visste förut – och i bästa fall överraskar även forskaren – som just denna hantering visar sin relevans och kan väcka intresse. ”A difference that makes a difference.” Så definierar den brittiske antropologen Gregory Batesons *information*, och det kan stå som avslutande påminnelse om vad forskning i grunden går ut på. Det omvittnas eftertryckligt av det stora material som jag haft förmånen att ta del av och kommentera att forskare då och då faktiskt kommer på något nytt och annorlunda. Det kommer att hända igen, och det är ett gott skäl att streta på.

Referenser (utöver FRIFO)

- Ingelstam, Lars (2004): *Kampen om kunskapen*. Stockholm: Lärarförbundets förlag
- Mattsson, Matts (2004): *Att forska i praktiken*. En kunskapsöversikt och en fallstudie. Uppsala: Kunskapsföretaget AB
- Sandström, Ulf red (2002): *Det nya forskningslandskapet: perspektiv på vetenskap och politik*. Stockholm: Swedish Institute for Studies in Education and Research (Institutet för studier av utbildning och forskning) (SISTER). Nora: Nya Doxa

Om material och arbetsmetod: appendix

För denna analys har jag haft tillgång till Gunilla Gunnars kompletta förteckning över stöd från FRIFO (inkl C E Wikströms minnesfond) under 1984-2006. Jag har sökt de flesta personer och angivna publikationer med hjälp av biblioteksdatan Libris. I några fall har jag sedan gått till originallitteraturen, i min egen bokhylla och på THS bibliotek, men detta har givetvis inte blivit mer än punktvis. Jag har också kontrollerat vissa oklara saker med Gunilla Gunnars hjälp, i originalprotokoll och redogörelser i FRIFO:s arkiv. Min läsning är alltså mindre fullständig än vid en fullskalig utvärdering eller sakkunnigbedömning skulle krävt. Detta skall inte tolkas så att FRIFO:s egen dokumentation och efterkontroll av anslagen varit otillräcklig: den torde vara väl i nivå med vad som är brukligt hos forskningsstödjande organ. Det är mitt val att endast punktvis utnyttja arkivmaterialet direkt. Å andra sidan har genomgången varit i stora drag komplett och enligt min egen bedömning givit tillfredsställande överblick, vilket avsevärt underlättats av Gunilla Gunnars förarbete och sammanställningar.

Fotnoter

- ¹ Professor em i Teknik och social förändring. Bosatt Vikavägen 3, 16771 Bromma. E-mail lars@ingelstam.se.
- ² Till min glädje (och viss förvåning) finner jag detta citat från min bok *Snuttifiering...* (1988) i en av de större delrapporterna från ett FRIFO-projekt.
- ³ I FRIFO innefattar jag utan närmare kommentar i fortsättningen även anslag från C E Wikströms minnesfond. Fondens stöd till forskning utgår huvudsakligen som stipendier till enskilda forskare. Dessutom delar fonden ut stipendier till bl a studenter. FRIFO har i uppdrag från fonden att förbereda dess beslut vad gäller forskningsstöd.
- ⁴ Undantag finns givetvis, inte minst inom de ekonomiska ämnena och i viss utsträckning inom pedagogik.
- ⁵ Medlemmarna i FSR är Adventistsamfundet, Evangeliska Frikyrkan, Frälsningsarmén, Metodistkyrkan, Pingst - Fria församlingar i samverkan, Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptistsamfundet, Svenska Frälsningsarmén, Svenska Missionskyrkan.
- ⁶ Inom teknisk (men även naturvetenskaplig och medicinsk) forskning förekommer som något av ett mantra, att forskningens resultat skall ut till industriella användning, exploatering och kommersialisering. Detta har vid vissa universitet fått dominera tolkningen av ”den tredje uppgiften” på bekostnad av andra aspekter, som att delta i den offentliga debatten, eller att bidra till aktiv folkbildning genom det civila samhällets organisationer.
- ⁷ Många naturvetare har svårt att acceptera detta resonemang, även om de inte förnekar att det till slut är människor som bestämmer vad som är ”rätt” eller vad ”god vetenskap” betyder (se Ingelstam 2004, sid 117-119 och där åberopade referenser)
- ⁸ Utvecklingsarbete kring denna fråga pågår, bland annat av en av citeringsanalysens stora experter i Sverige, docent Ulf Sandström (tidigare analytiker inom Vetenskapsrådet, numera fristående konsult. För en bred diskussion av bl a denna fråga, se Sandström red 2002)
- ⁹ Göte Olingdahl (1995): *Bibelkompass: en flerdimensionell tolkningsmodell*. Uppsala: Gospelhörnan (distr)
- ¹⁰ Se Björn Cedersjös FRIFO-stödda projekt, som redovisas i *Tro och Liv* nr 3-4, 2003.
- ¹¹ För en relativt lättillgänglig teoretisk och metodisk kommentar från ett näraliggande område se Mattsson (2004)
- ¹² Några omnämmanden av termer som post-modern eller hermeneutisk gör enligt min mening varken till eller från.
- ¹³ Se Björn Cedersjö i *Tro och Liv*, nr 3-4 2003 samt Torsten Bergsten (1995): *Frikyrkor i samverkan: den svenska frikyrkoekumenikens historia 1905-1993*,

FRIFO forskningsbidrag 1984-2006

Av Gunilla Gunner

Frikyrkliga forskningsrådet har sedan starten 1984 initierat och på olika sätt stött forskningsprojekt om frikyrkan. De ekonomiska medlen till detta har från och med 1986 i huvudsak kommit från C E Wikströms minnesfond. I samarbete med CEW granskar FRIFO projektansökningarna och ger rekommendationer till CEW som sedan fattar beslut om forskningsstödet.

Publicerad forskning

Följande förteckning är kronologisk (1984-2006) och förutom projektnamn alternativt mottagare finns uppgifter om vad de olika satsningarna resulterat i. För de större projekten som erhållit stöd över ett antal år anges publikationer vid den sista utbetalningen till projektet. Doktorander har i många fall fått en mindre summa till stöd och i de fall doktorandprojekt resulterat i disputationer anges det i förteckningen. I princip har alla som erhållit stipendier återrapporterat till FRIFO och CEW. Dessa rapporter finns i FRIFO:s och CEW:s arkivmaterial som förvaras i Sveriges Frikyrkosamråds arkiv, Ekumeniska centret, Sundbyberg. I denna förteckning står endast det upptaget som är publicerat. Konferenser, symposier och seminarier förtecknas för sig.

1984

Lars Arvidson, 5000 kr

Tryckbidrag till *Folkbildning i rörelse: pedagogisk syn i folkbildning inom svensk arbetarrörelse och frikyrkorörelse under 1900-talet - en jämförelse*. 1985. Malmö: Liber

1986

Inger-Britt Holmblad 10 000 kr

Bidrag till studie om SMF:s kyrkoarkitektur. Disputerade 2002 *Hörens Herrens röst!: Svenska missionsförbundets kyrkobyggnade fram till 1915, med tonvikt på Gävle-Daladistriktet*. Stockholm: Byggförl.

Stockholms distrikt av SMF 8000 kr

Dokumentation av missionshus på Gotland. 1987 publicerades *Lambgift för läsare: församlingar och missionshus på Gotland anslutna till Svenska missionsförbundet* / [huvudredaktör: Hans Ljunggren]. Stockholms distrikt av SMF.

Elsie Davidsson 8000 kr

Kristendoms kunskapens ställning i den svenska skolan. Publicerade 1989 *Religionskunskap i tonårsperspektiv: elevernas upplevelser av religionsundervisningen i grundskolan*. Kumla: HF

Greta Aglert 7000 kr

Tryckbidrag till bok om väckelse i Dalarna. Publicerade 1986 *Rättviksfolk i rörelse: om bapptismen i Rättvik 1870-1981* / Perols. Uppsala

1987

Ingegerd Rooth och Marita Johansson 15 000 kr

Bidrag till studie om malariaforskning i Rufijidistriktet i Tanzania. Ingegerd Rooth disputerade 1992 *Malaria morbidity and control in a Tanzanian village*. Stockholm, 52 s. Diss. sammanf.

Erik Blennberger 10 000 kr

Bidrag till forskning om bibelsyn. Disputerade 1997 *Bibelsyn: tillkomst, tolkning och giltighet*. Nora: Nya Doxa.

Rolf Kristofferson 10 000 kr

Bidrag till studie om alkoholens roll i religions- och kulturkonfrontationen bland samerna på 1700-talet.

Sveriges kristna ungdomsråd 10 000 kr

Bidrag till ett forskningsprojektet "Livsåskådningars roll vid kulturbyte". Projektet startade 1987 (övriga bidrag från Allmänna barnhuset, SMU, SBUF, SvK:s nämnd för mellankyrkliga och ekumeniska förbindelser samt SKU). 1988 publicerade Elisabet B Carlsson *Livsåskådning, kultur, uppfostran: en analys av kurslitteratur på lärarhögskolor*. Stockholm: Sveriges kristna ungdomsråd

1988

"Frikyrkan i lokalsamhället - 100 år efteråt" det s k "Örebroprojektet" 120 000 kr

Erik Amnå m fl (Publikation se 1992 + under konferenser)

SMF/SMU Stockholms distrikt 15 000 kr

Tryckbidrag till *Från bönehus till kyrka i uppländska bygder: församlingar, missionshus och kyrkor anslutna till Svenska missionsförbundet*. Huvudredaktör: 1988. Hans Ljunggren. Stockholm: SMF

1989

Bengt Kristensson Uggla 15 000 kr

Resebidrag till USA för att studera litteratur av Paul Ricoeur. Disputerade 1994 *Kommunikation på bristningsgränsen: en studie i Paul Ricoeurs projekt*.

Thorvald Källstad 20 000 kr

Tryckbidrag till *Innerlighetens religion: John Wesleys väg från pliktreligion via mystik till levande Kristus-tro*. 1989. Delsbo: Åsak

Christina Thornell 20 000 kr

Bidrag till forskningsarbete kring snago-språket i Centralafrikanska republiken, RCA. Disputerade 1997 *The Sango language and its lexikon*. Lund.

"Örebroprojektet 200 000 kr

Fördelade enligt följande: Lena Johansson 25 000 kr (Gunilla Pettersson, Karin Wennström, Annika Forstorp), Kerstin Lekare 30 000 kr, Birgitte Mral 30 000 kr, Ulla Moberg 30 000 kr, Sven-Eric Morhed 30 000 kr, Irving Palm 10 000 kr, Sven Nilsson 10 000 kr, Christian Richette 10 000 kr, Erik Amnå 5000 kr + 25 000 kr till utv.arb, sem, resor och litt.

Göte Olingdahl, Carl E Olivestam, Rune Larsson och Björn Wiedel 20 000 kr

Bidrag till ett religionspedagogiskt forskningsprogram

1990**Göran Gunner 18 000 kr**

Bidrag till studier om Israels roll i de yttersta tiderna
Disputerade 1996 *När tiden tar slut*. Sthlm: THS, Uppsala: SIM.

Gunnar Hjerne och Ulla Karlsson 5000 kr

Bidrag till studie om folkrörelser i Brännkyrka omkring sekelskiftet 1900. Publicerade 1994 *I förändringens tid: folkrörelser i Söderort omkring sekelskiftet 1900*. Stockholm.

Gunnar Hjerne och Hans Ljunggren 5000 kr

Bidrag till studien "Hyddor och helgedomar i huvudstaden" (samarbete mellan SMF Stockholmsdistrikt, Kommittén för Stockholmsforskning och Stockholms Stadsmuseum).
Publicerade 1992 *Hyddor och helgedomar i huvudstaden: väckelseörelsens byggnader i Stockholm 1840-1990*. Red. Hans Ljunggren. Stockholm: Komm. för Stockholmsforskning

David Karlsson 15 000 kr

Bidrag till studier vid universitet i Tübingen. Arbetar på en studie om Ernst Blochs filosofi
Publicerade 2002 "Framtiden i det förflutna: om Robert Owen, Ernst Bloch och oss andra" i *Utopier*, s. 61-83.

Magnus Lindvall 10 000 kr

Bidrag till studier till USA för studier i Anders Vibergs församlingssyn. Publicerade 1996 "American influences on the early Swedish Baptist movement" i *Tro och Tanke* 1996:5, s 109-115. Red Philip Anderson.

"Kyrkodidaktik del 1" 100 000 kr

Forskningsprojekt med Göte Olingdahl, Carl E Olivestam, Rune Larsson och Björn Wiedel. (Publikationer se 1994 samt under konferenser)

"Örebroprojektet" 150 000 kr

Fördelade enligt följande: Erik Amnå 20 000 kr, Lena Johannesson 10 000 kr, Kerstin Lekare 30 000 kr, Ulla M Moberg 30 000 kr, Irving Palm 20 000 kr, Gunilla Pettersson 10 000 kr, Karin Wennström 10 000 kr, projektreserv 20 000 kr + tilläggsbidrag 28 000 kr (ej uttagna 1989).

Per Anders Forstorp 20 000 kr

(Del av "Örebroprojektet"). Publicerade 1995 "Att giva eller inte giva: om det ideella arbetets moraliska ekonomi" i *Medmänsklighet att hyra? Ed. Erik Amnå*. Örebro: Libris

1991**Carl-Gustav Carlsson 16 000 kr**

Bidrag till studie om Lewi Pethrus i USA

"Örebroprojektet" 205 000 kr**Göran Sturve 10 000 kr**

Bidrag till projektet "Partnership in Mission"

"Kyrkodidaktik del 2" 115 000 kr**Hans Jansson 5000 kr**

Resestipendium till konferens i religionspsykologi "Kallelse till tjänst"

Lars Olov Eriksson 25 000 kr

Bidrag till studie om Psaltaren 34
Disputerade 1991 *Come Children, listen to me: psalm 34 in the Hebrew Bible and the early Christian writings*.

1992**"Kyrkodidaktik del 2" 175 000 kr****Tro & Liv 35 000 kr**

Bidrag till temanummer "Från text till läsare"

Anders Eriksson 5000 kr

Bidrag till studier i nya testamentets exegetik vid Yale University. Disputerade 1998 *Traditions as rhetorical proof: Pauline argumentation in 1 Corinthians*. Stockholm: Almqvist & Wiksell

Sven-Gunnar Lidén 5000 kr

Bidrag till doktorandstudier i sociologi Konflikter och attityder till samgående mellan religiösa organisationer

Micael Lindholm 16 000 kr

Tryckbidrag till 1992 *Moderna martyrer: om Ignacio Illacoria och andra jesuiters kamp för fred och rättvisa i El Salvador*. Stockholm: Diakonia: svensk volontärsamverkan, 1992.

Torsten Hylén 16 000 kr

Bidrag till studier kring kristen-muslimsk dialog i Pakistan

Mats Selén 5000 kr

Bidrag till doktorandstudier i kyrkohistoria
Disputerade 1992 *The Oxford Movement and Wesleyan Methodism in England 1833-1882: a study in religious conflict*.

Bengt Andreasson 5000 kr

Bidrag till studier vid North Park Theological Seminary

Hans E Andreasson 5000 kr

Bidrag till "Homiletik i hermeneutisk belysning" studier vid Princeton Theological Seminary
Disputerade 2002 *Gripenhet och engagemang: Svenska missionsförbundets identitet speglad genom missionsföreståndarnas predikningar vid generalkonferenserna 1918-1993*. Åbo: Åbo akademi

"Örebroprojektet" 30 000 kr

Tryckbidrag till *Tro mot tradition? Om den frikyrkliga identiteten*. Stockholm: Carlsson 1993. Red: Erik Amnå och Lena Johannesson. (Projektet avslutades).

1993**"Mission som kommunikation" 80 000 kr**

Forskningsprojekt med Jan-Åke Alvarsson m fl (Publikationer se 2005 + konferenser)

Torsten Bergsten 50 000 kr

Bidrag till studien om SFR-frikyrkosamråd genom 75 år. Publicerade 1995 *Frikyrkor i samverkan: den svenska frikyrkoekumenikens historia 1905-1993*. Örebro: Libris, Stockholm: Verbum

Per Brinkemo 10 000 kr

Bidrag till studie om pingströrelsen och den tredje generationen

Anita Boij 10 000 kr

Bidrag till studie om pastorer i annan tjänst inom SMF. Disputerade 2002 *Jorden är mörk och svart: vad som rör pastorer inom Svenska missionsförbundet när de ska predika om samhället*.

Björn Cedersjö 40 000 kr

Bidrag till studiet om synen på skilsmässa och omgifte i SMF och ÖM (Cedersjö ingick senare i projektet "Moralbildning i svensk frikyrklighet")
Publicerade 1999 lic. avhandlingen *På spaning efter frikyrklig etik: en studie utifrån analys av undervisning och diskussion kring äktenskap, skilsmässa och omgifte i några svenska frikyrkosamfund åren 1940-1990*.

Sven-Gunnar Lidén 31 700 kr

Bidrag till projektet "Att fatta gruppbeslut". Studie av argumenten hos tre frikyrkliga ungdomsförbund vid processen till att bilda gemensamt ungdomsförbund

"Moralbildning i svensk frikyrklighet" 44 000 kr

Forskningsprojekt med Lennart Molin och Göran Bexell. Bidrag till konferens om moralbildning i svensk frikyrklighet som start på projektet. (Publikation se 1997)

"Kyrkodidaktik del 2" 20 000 kr

Tryckbidrag

Eva Reimers 20 000 kr

Bidrag till en studie om samtal inför kyrkliga handlingar. Disputerade 1995 *Dopet som kult och kultur: bilder av dopet i dopsamtal och föräldraintervjuer*. Stockholm: Verbum

Karin Sporre 10 000 kr

Bidrag för deltagande i konferens med European Society for Women in Theological Research

Stefan Swärd 20 000 kr

Bidrag till studie och analys av Stockholms frikyrkohistoria

"Läsarna – om frikyrkornas kulturhistoria" 40 000 kr

Forskningsprojekt med Sven Lundkvist, Gunnar Hallingberg m fl

Karin Lindvall 6000 kr

Bidrag för deltagande i konferens om ekologisk teologi

1994**"Mission som kommunikation" 71 000 kr****Carl-Gustav Carlsson 8000 kr**

Bidrag till studie om Lewi Pethrus i USA
Publicerade artikeln "American influences on the early Swedish Pentecostal Movement" i *Tro och Tanke* 1996:5, s. 152-166

Sven-Erik Davidsson 5000 kr

Bidrag till studie om P Waldenströms NT-översättning

Knut Kjellberg 20 000 kr

Tryckbidrag till *Folkörelser i Sverige under 1800-talet: uppkomst och genombrott*. 1994. Stockholm: Carlsson.

"Läsarna" 100 000 kr**"Moralbildning i svensk frikyrklighet" 80 000 kr****Kyrkodidaktik II 15 000 kr + 10 000 kr**

Tryckbidrag till Olivestam Carl E, Larsson Rune, Wiedel Björn *Livsnära. Teori och praktik kring kyrkans bibelundervisning. Ett forskningsprojekt i kyrkodidaktik*. 1995 Umeå och Olingdahl, Göte *Bibelkompass: en flerdimensionell tolkningsmodell*. 1995. Uppsala: Gospelhörnan.

1995**"Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv" 100 000 kr.**

Fortsättning på "Mission och kommunikation" Jan-Åke Alvarsson m fl (Publikationer se 2005 + konferenser)

"Moralbildning i svensk frikyrklighet" 50 000 kr

Molin, Lennart (red.) publicerade 1997 *Frikyrklig moral*. Stockholm: THS, Tro & Liv.

"Läsarna" 50 000 kr**Per-Axel Sverker 20 000 kr**

Resebidrag till England. Evangelikalismen utifrån John Stotts teologi.. Disputerade 1999 *Bibelsyn och frälsningslära i John Stotts teologi*. Örebro: Örebro missionsskola

Karin Lindvall 15 000 kr
Resebidrag till USA. The Role of Nature in Old Testament Theology.

Gunilla Gunner 5000 kr
Bidrag för deltagande i konferens med European Society for Women in Theological Research

Carl-Erik Sahlberg 10 000 kr
Tryckbidrag till *Pingströrelsen, kyrkorna och samhället: en studie kring tidningen Dagen 1964-1974*. 1996. Uppsala: Svenska kyrkohistoriska föreningen

Scott Ericson 10 000 kr
Bidrag till forskningsresa till USA

1996

Gustav Kjellgren 5000 kr
Bidrag till studie om Frälsningsarméns hornmusik
Publicerat en serie av böcker kring FA:s musikliv

Scott Erickson 17 000 kr
Bidrag till studie om USA-inflytandet på SMF under 1800-talet. Disputerade 1996 *David Nyvall and the shape of an immigrant church: ethnic, denominational, and educational priorities among Swedes in America*. Uppsala: univ.

Elsie Davidsson 5000 kr
Bidrag till projektet "Läraryrollen i religionsundervisningen" (deltagande i konferens om religionsundervisning i Lillehammer, Norge)

Lennart Boström 40 000 kr
Bidrag till studie om synen på man och kvinna i GT:s vishetslitteratur. Publicerade 2000 "Människan tänker ut sin väg": bilden av människan i Ordspråksboken i *Svensk exegetisk årsbok 2000*, s. 61-83

"Teologisk vision för framtidens kyrka" 100 000 kr
Forskningsprojekt med Sune Fahlgren, Arne Rasmusson, Roland Spjuth, Johnny Jonsson, Ola Sigurdsson. (Publikation se 1997 + konferenser)

Gunilla Gunner 10 000 kr
Bidrag till arkivresa till England "Kvinnor i väckelsen". Disputerade 2003 *Nelly Hall: uppbyggen och ifrågasatt. Predikant och missionär i Europa och USA 1882-1901*. Uppsala: SIM.

Runar Eldebo 15 000 kr
Bidrag till forskningsresa till Finland

Birgitta Westlin 10 000 kr
Bidrag till missionsstudium i Mocambique
Publicerade "Resa till Mocambique för fältstudie av svenska missionsarbetares interaktionserfarenheter" i *FRIFO:s årskrift 1998*

"Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv" 130 000 kr.
Tryckt rapport i FRIFO:s årskrift 1998

"Läsarna" 30 000 kr
Tryckt rapport i FRIFO:s årskrift 1998

Ola Sigurdsson 10 000 kr
Tryckbidrag till "Postmodern teologi"

Karin Sporre 10 000 kr
Bidrag till forskningsresa till USA "Feministisk etik"
Disputerade 1999 *Först när vi får ansikten: ett flerkulturellt samtal om feminism, etik och teologi*. Stockholm: Atlas akademi.

Lennart Molin 25 000 kr
Bidrag till ett gemensamt projekt med Diakonia om kontextuell teologi i Filippinerna

Ulrik Josefsson 3600 kr
Bidrag till dokumentation och analys av pingströrelsens bibelskolor

"Kyrkodidaktik del 2" 10 000 kr
Tryckbidrag (Projektet avslutat)

Lars Johansson 10 000 kr
Bidrag till studie om New Age andlighet i Kalifornien
Publicerade 1998 "New age - a synthesis of the premodern, modern and postmodern" i *Årsbok/ Föreningen lärare i religionskunskap 1998*, s. 87-115.

1997

"Teologisk vision för en framtida kyrka" 150 000 kr
1998 publicerades *På spaning efter framtidens kyrka*. Red. Sune Fahlgren. Örebro: Libris
Tryckt rapport i FRIFO:s årskrift 1998 samt konferensrapport från 3/2-1999 i Tro & Liv 2/1999

Anders Eriksson 20 000 kr
Bidrag till resor och litteratur för forskning om det retoriska argumentationsmönstret Chriaelaboration i Paulus brev. Disputerade 1998 *Traditions as rhetorical proof: Pauline argumentation in 1 Corinthians*. Stockholm: Almqvist & Wiksell

Björn Cedersjö 15 000 kr
Bidrag till forskning om etisk reflektion i svensk frikyrklighet. Tryckt rapport i FRIFO:s årskrift 1998

Ulla Bardh 15 000 kr
Bidrag till konferens och forskningsresor i ämnet från slutet till ekumenisk frikyrkoförsamling

Harry Lindström 50 000 kr
Bidrag till studie om P Waldenström
Disputerade 1997 *I livsfrågornas spänningsfält: om P Waldenströms Brukspatron Adamsson - populär folkbok och allegorisk roman*. Stockholm: Verbum.

Mikael Telbe 8000 kr
Bidrag till forskningsresa för studier i "Nya testamentet" (Glasgow och Cambridge)

Runar Eldebo
Bidrag till forskningsresa i samband med forskarstudier "Frank Mangs homiletik"
Tryckt rapport i FRIFO:s årskrift 1998

Scott Ericsson 10 000 kr

Bidrag till resor till Chicago i samband med forskarstudier.

Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 1998

Lennart Molin 25 000 kr

Bidrag till forskning och undervisning i själavård

Karin Lindvall 9000 kr

Resestipendium för arkeologisk studieresa till Israel/ Palestina

Göran Andersson och Roger Korsgren

10 000 kr vardera om deras uppsatser kommer ut i bokform (tryckbidrag). (Ej verifiera om de trycktes)

"Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv"

17 000 kr

Resor för nätverksmöte

Runar Eldebo 7000 kr

Tilläggsanslag för tryckning av avhandling
Disputerade 1997 *Den ensamma tron: en studie i Frank Mangs predikan*. Örebro: Libris.

1998**"Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv"**

23 000 kr

Tryckbidrag till *Religions in transition* (se 2005)

"Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv" 46 000 kr.

Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 1998

Hans Lindgren 44 000 kr

Bidrag till forskning om "bilden av gudstjänsten – blivande religionslärares upplevelser av gudstjänsten i olika samfund"

Lars-Göran Carlsson 25 000 kr

Bidrag till studie om perspektiv på fostran i kristet perspektiv, uppföljning av avhandlingsarbete
Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 1999-2000

Björn Cedersjö 10 000 kr

Bidrag till studier om etisk reflektion i svensk frikyrklighet. Disputerade 2001 *Bortom syndkatalogen: en studie av svensk frikyrklig etik från 1930-talet till 1990-talet*. Örebro: Libris.

Rune W Dahlén 5000 kr

Resestipendium för studie om bibelsynsfrågan i SMF 1917-1944. Disputerade 1999 *Med bibeln som bekännelse och bekymmer: bibelsynsfrågan i Svenska missionsförbundet 1917-1942 med särskild hänsyn till Missionsskolan och samfundsledningen*. Lund: Lund univ. press.

Lennart Henriksson 20 000 kr

Resestipendium till Sydafrika i samband med forskarstudier

Ulrika Johansson 9000 kr

Resestipendium till USA. Konferens om Pingstforskning

Ulrik Josefsson 9600 kr

Bidrag till studieresa till USA, spiritualitetsforskning
Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 1998

Hanna Lindgren 45 000 kr

Bidrag till studie i religionsdidaktik om lärarkandidaters gudstjänstupplevelser

Gunilla Nyberg-Oskarsson 20 000 kr

Bidrag till studie om svensk pingstmission i Burundi
Disputerade 2004 *Le mouvement pentecôtiste – une communauté alternative au sud du Burundi, 1935-1960*. Uppsala: SIM.

Arne Rasmusson 42 000 kr

Bidrag till studie om "Church, Theology and the Liberal Nation-State"

"Läsaren" 6000 kr

Slutbidrag till studieresa och tryckning
Sven Lundkvist publicerade 2003 *Tron och gärningarna: Svenska missionsförbundets bakgrund och utveckling till omkring 1970*. Uppsala: SIM

Frälsningsarmén 35 000 kr

Bidrag till musikprojekt för dokumentation av läsarsånger

1999**Björn Cedersjö 15 000 kr**

Bidrag till studie om frikyrklig moralbildning, FKS tidning 1918-1953. Publicerade "Frikyrkliga akademiker – en kraft i utvecklingen" i *Tro & Liv* 3-4/2003. (Databas för användning finns hos Björn Cedersjö)

Åsa Dalmalm 30 000 kr

Bidrag till forskningsprojekt om demokrati i Kongo
Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 1999-2000

MarieAnne Ekedahl 40 000 kr

Bidrag till studie om sjukhussjälavård
Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 1999-2000
Disputerade 2001 *Hur orkar man det svåraste?: copingprocesser hos sjukhussjälavårdare i möte med existentiell problematik: en religionspsykologisk studie*. Stockholm: Elander Gotab.

Torsten Bergsten 15 000 kr

Tryckbidrag till studie om frikyrkornas historia 1945-1960 för tryckning i *Tro & Liv*.

"Värmlandsprojektet del 1" 25 000 kr

Forskningsprojektet "Vart tar frikyrkofolket vägen?" Studie från Västra Värmland. Göran Gunner och Sven Halvardson. Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 1999-2000

Ingemar Karlsson 15 000 kr

Bidrag till studie om karaktärsdaning inom familjen

Lars-Göran Karlsson 15 000 kr

Tryckbidrag

Gustav Kjellgren 5000 kr

Musikprojekt inom Frälsningsarmén

Mia Lövheim 25 000 kr

Bidrag till forskningsprojektet "IT, gemenskap och identitet"

Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 1999-2000

Ola Sigurdsson 15 000 kr

Bidrag till projektet "I glada vänners lag: Om etik och efterföljelse". Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 1999-2000

Roland Spjuth 15 000 kr

Bidrag till forskning om "Att lära etik – om etisk pedagogik i några frikyrkliga traditioner"

Lars-Olov Eriksson 6000 kr

Bidrag till forskning om bibelkommentarer

2000**Arne Fritzon 5000 kr**

Bidrag till forskarstudier om teologisk hermeneutik
Disputerade 2004 *Främlingskap och tillhörighet: David Tracys hermeneutiska teologi och pluralitetens utmaningar*. Uppsala: Acta Universitatis

Roland Spjuth 28 000 kr

Bidrag till forskning om "Att lära etik – om etisk pedagogik i några frikyrkliga traditioner"
Tryckt rapport i FRIFO:s årsbok 1999-2000

Göran Janzon 15 000 kr

Resestipendium för missionsforskning i Centralafrika

Ulla Bardh 7000 kr

Bidrag till forskning om svensk frikyrkoekumenik

Sebastian Rehnman 5000 kr

Bidrag till forskning om Ingemar Hedenius

"Värmlandsprojektet del 1" 45 000 kr

Tryckt rapport av Halvardson i FRIFO:s årsbok 2001

Ulrik Josefsson 18 000 kr

Bidrag till forskning om spiritualitet
Tryckt rapport i FRIFO:s årsbok 2001
Disputerade 2005 *Liv och över nog: den tidiga pingströrelsens spiritualitet*. Skellefteå: Artos

Frikyrkornas och missionens historia. ÖTH 50 000 kr

Prioriterat område. Sune Fahlgren m fl
Sune Fahlgren publicerade 2000 *Förkunnelse och predikantskap i "radiokyrkan" och i "kasettkyrkan"*.
Två case studies: Hjalmar Danielsson och C. G. Hjelm. ÖTH

2001**MarieAnne Ekedahl 7000 kr**

Bidrag till studie "Att arbeta med existentiell problematik".

Tryckt rapport i FRIFO:s årsbok 1999-2000

"Värmlandsprojektet del 1" 110 000 kr**Göran Janzon 13 000 kr**

Bidrag till doktorandstudier "Från missionärsstyrd till självständig afrikanskt samfund"

Ingemar Karlsson 10 000 kr

Bidrag till studie om andlig vägledning och karaktärsdanning i familjen

Tryckt rapport i FRIFO:s årsbok 1999-2000

Sebastian Rehnman 15 000 kr

Tryckbidrag till avhandlingen *Gud med kunskap och vara: kunskapsteori och metafysik hos Ingemar Hedenius*. 2002. Nora: Nya Doxa.

Sebastian Rehnman 10 000 kr

Bidrag till forskningsprojektet "En kunskapsteoretisk analys av karismatiska upplevelser"

Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 2001

Lars-Göran Sundberg 30 000 kr

Bidrag till religionssociologiska forskningsstudier vid Fuller Theological Seminary, "Values and qualities in marriage and cohabiting relationships"
Tryckt rapport i FRIFO:s årsskrift 2001

Christina Thornell och Carl E Olivestam 60 000 kr

Bidrag till studien "Predikan i Centralafrika".
Kontext, språkvetenskap och teologi.

Frikyrkorna och missionens historia. ÖTH 75 000 kr

Prioriterat område. Josef Bergdahl 40 000 kr, Göran Sahlberg 15 000 kr + 20 000 kr

Ledarskap i kyrkan. Johannelunds teologiska högskola 110 000 kr

Prioriterat område. Anneth Munga 40 000 kr + 70 000 kr. Artiklar i Ingång- "Ledarskap och auktoritet" i nr 1/2003, "Finns det apostlar idag?" i nr 1/2005, "Livet som Kristen" i nr 3-4/2005, "Ledarskap i församling och kyrka. Rapport från ett ledarskapsymposium" och "Tjänaren som religiös ledare" i nr 1/2006

Omvärldsanalys. Forum för tro, kultur och samhälle ÖTH 60 000 kr.

Prioriterat område. Lars Johansson 8000 kr, Lars Karbing 8000 kr, Göran Sahlberg 4000 kr + 40 000 kr.

Christina Thornell och Carl E Olivestam 18 000 kr

Tilläggsbidrag till studieresa till Centralafrika

2002**"Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv" 25 000 kr****Anita Boij 5000 kr**

Bidrag till studie om predikan i SMF
Disputerade 2002 *Jorden är mörk och svart: vad som rör pastorer inom svenska missionsförbundet när de ska predika och samhället*. Stockholm: Elander Gotab.

Björn Cedersjö 20 000 kr

Bidrag till studie om moral och etik i den frikyrkliga församlingen

"Värmlandsprojektet del 2" 75 000 kr

Forskningsprojekt med Rune W Dahlén, Runar Eldebo, Owe Kennerberg

Alen Doracic 10 000 kr

Bidrag till studie om frikyrkan och integrationen

Ingmar Gustafsson 5000 kr

Tryckbidrag till *Carl Johan Nyvall: kolportör och samfundsgrundar*. Karlskoga. 2002.

Frikyrkorna och missionens historia ÖTH 63 000 kr

Prioriterat område. Göran Sahlberg m fl
Tryckt rapport I FRIFO:s årsbok 2001
Josef Bergdahl publicerade 2002 *Att bli hans – en studie i Emil Gustafson via salutis*. Örebro missionskolas skriftserie nr 19. Mats Larsson publicerade 2002 *Arvet efter Emil – Helgelseförbundets Emil Gustafson*. Örebro missionskolas skriftserie nr 18. (Se även under konferenser)

Omvärldsanalys. Forum för tro, kultur och samhälle vid ÖTH 50 000 kr.

Bidrag till forskningsprojektet "Ungdomar i frikyrkan". Göran Sahlberg m fl
Tryckt rapport I FRIFO:s årsbok 2001
Följande papers har tryckts i redigerad form *Nyhetsbrev för tro och samhälle* nr 1-2 2002:
Lars Johansson "Slackers, X-are och Millenials-kristna uttolkare i England och USA om ungdom och kyrkans gensvar" s. 7-14, Lars Karbing "Existensbearbetning – vad säger ungdomsforskningen?" s. 2-6, Søren Østergaard "Når det gamle kort icke længre viser vej – perspektiver på mødet mellem Generation Search og kirken" s 15-26.
Sahlberg, Göran 2002. "Arbetspapper om metoden för datainsamling i projekt Ungdom och Frikyrka", del 2 (draft). (Se även under konferenser)

THS 5000 kr

Tryckbidrag till boken *Drabbad – texter om kallelse och helhjärtat engagemang*. Red. Valborg Lindgärde och Åke Viberg. Örebro: Libris 2002.

Mia Lövheim 7000 kr

Bidrag till forskarkonferens i USA
Artikeln "Young People, Religious Identity, and the Internet" publicerad i FRIFO:s årsskrift 2002

Gunnar Hallingberg 10 000 kr

Tryckbidrag till "Läsarna och det moderna genombrottet"

Lars Olov Eriksson 12 000 kr

Resebidrag till bibelteologisk konferens i Kanada och USA

Kyrkans teologi och utveckling THS 25 000 kr

Prioriterat område. Tilläggsanslag
(Konferensrapport 9/5 2003 i Tro & Liv, 5/2003)

Omvärldsanalys Forum för tro, kultur och samhälle ÖTH 13 000 kr

Prioriterat område. Tilläggsanslag till projektet "Ungdom och frikyrka"

2003**Rune W Dahlén 10 000 kr**

Bidrag till studie om pastorsutbildningens historia

Gunilla Gunner och Karin Sarja 40 000 kr

Igångsättningsbidrag till projektet "Kvinnorna teg inte i församlingen"

Gunnar Hallingberg 30 000 kr

Tryckbidrag till studien "Läsarna och det moderna genombrottet"

Thomas Nygren 15 000 kr

Studie över konfessionella utgångspunkter för teologisk forskning. Publicerade 2004 "Villkor för vetenskaplig teologisk forskning" i *Ingång* Johannelunds teologiska skriftserie nr 4/2004.

Omvärldsanalys Forum för tro, kultur och samhälle ÖTH 80 000 kr.

Prioriterat område. Bidrag till forskningsprojektet "Ungdom och frikyrka", Göran Sahlberg m fl. (Se under konferenser)

Frikyrkorna och missionens historia ÖTH 80 000 kr

Prioriterat område. Göran Sahlberg m fl
Göran Janzon publicerade 2003 *"Guds virvelvind" med "nöd för Kongo": Alma Doering- med särskild betoning på svensk kongomission*. ÖTH rapportserie nr 20.

2004**Valborg Lindgärde 10 000 kr**

Tradition, sammanhang, uppbrott

Lennart Henriksson 5000 kr

Bidrag till forskarstudier om apartheid och The Dutch reformed Church i Sydafrika

Mia Lövheim 3000 kr

Bidrag till konferens om IT, gemenskap och identitet

Thomas Kazen 7000 kr

Bidrag till studie om Jesusbilden

Margareta Skoog 10 000 kr

Bidrag till studie om medlemsutvecklingen i frikyrkan. Artikel i Tro & Liv, 2005

Rachel Norborg Jerkeby 10 000 kr

Bidrag till studie om Frikyrkan hjälper/Diakonias historia. Publicerade 2006 *I livets tjänst: om Diakonia 40 år*. Örebro:Libris och Diakonia.

Gunnar Hallingberg 20 000 kr

Tryckbidrag till *Läsarna och det moderna genombrottet. Kulturhistoriska studier i folkväckelsen ca 1840-1925*. Tryckfärdigt manus inskickat till FRIFO, VT 2005

2005

"Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv"

22 000 kr Tryckbidrag

Projektet slutredovisat med samtliga ingående studier till FRIFO i dec. 2005

1993 Rapport Nr 1, Jan-Åke Alvarsson (red):

Kaggeholmsmötet – Ett idéseminarium

1994 Rapport Nr 2: Agüero, Alvarsson, et al (red):

Mission och kultur: En flerspråkig, annoterad bibliografi (Andra reviderad upplaga 2002)

1997 Rapport Nr 3: Anders Ruth: *Kultur, evangelisation, utvecklingsprojekt. Rapport om några erfarenheter från svensk Pingstmission i Bolivia.*

1998 Rapport Nr 4: Emil Erdtman: *American Protestantism. The Spiritual Fiesta Religious Celebrations and Ritual Time among Kechua Pentecostals in the Department of Cochabamba.*

2001 Rapport Nr 5: Jan-Åke Alvarsson: *Boliviakunskapen i Tranås Pingstförsamling.*

2002 Specialnummer av *Acta Americana* (Uppsala):

Special Issue: *Missionaries and Amerindians*, Vol 11, Nr 2, 2002. [Författare: Elmer S. Miller; Joé A. Braunstein; Magnus Lundberg; Jan-Åke Alvarsson; Christer Lindberg & Oscar Agüero]

2002 Jan-Åke Alvarsson: *Till Bolivias Indianer: berättelsen om svensk Pingstmission i "Sydamerikas skogstrakter".* Örebro: Libris

2003 Jan-Åke Alvarsson & Rita Laura Segato (red) *Religions in Transition: Mobility, Merging and Globalization in the Emergence of Contemporary Religious Adhesions.* [Medförfattare: Oscar Agüero, Xavier Albó. Emil Erdtman, Christian Richette, Anders Ruuth och Pablo Wright]. Uppsala: Uppsala Studies in Cultural Anthropology No 37.

2005 Jan-Åke Alvarsson (red): *The Missionary Process.* [Medförfattare: Birgitta Meurling, Anna Maria Claesson, Elmer S. Miller, Marie Perruchon, Anders Ruth & Emil Erdtman]

Thomas Bossius 88 000 kr

Bidrag till forskningsprojekt om kristen populärmusik och ung kultur

Frikyrkorna och missionens historia ÖTH 30 000 kr

Prioriterat område. Forskningsprojekt om "Frikyrkans berättelser" Göran Sahlberg m fl

Margareta Skog 10 000 kr

Slutbidrag till dokumentation över medlemsstatistik i frikyrkan

2006

Christina Thornell 20 000 kr

Tryckbidrag

MariAnne Ekedahl 50 000 kr

Bidrag till forskningsprojekt om genus och själavård

Sune Fahlgren 15 000 kr

Bidrag till forskningsresa till USA

Andreas Nordlander 10 000 kr

Resebidrag till SPS konferens: Memories of the Azusa Revival

Lars-Göran Sundberg 20 000 kr

Tryckbidrag till doktorsavhandling (disputerat vid Fuller Theological Seminary. Bidraget ska gå till att trycka avhandlingen för spridning)

"Värmlandsprojektet del 1" 20 000 kr

Tryckbidrag till Halvardson Sven och Gunner Göran *Vart tar väckelsens folk vägen? En studie av frikyrkligheten i de västvärmländska kommunerna Arvika, Eda och Årjäng.* Skellefteå: Artos & Norma 2006

Douglas Brommesson och Henrik Friberg Fernros 50 000 kr

Planeringsbidrag till ett forskningsprojekt om kyrkan och staten.

FRIFO 21 000 kr

Stöd till tryckning av forskningsartiklar i Tro & Liv 6/2006.

Konferenser och seminarier

Här följer en uppräknig av seminarier och konferenser med FRIFO som arrangör eller medarrangör. I förteckningen återfinns även konferenser som sökt, och fått ekonomiskt stöd direkt från FRIFO, samt seminarier och konferenser som anordnats inom ramen för de större forskningsprojekten eller de prioriterade forskningsområdena. FRIFO har även gett bidrag till gemensamma lärardagar vid de fria teologiska högskolorna och seminarierna. Uppräkningen är inte fullständig när det gäller de ekonomiska bidragen eller detaljer kring konferenserna då detta inte finns samlat i arkivmaterialet.

1985

FRIFO konferens 15/11 1985

Inventering av forskningsbehov. Konferensen dokumenterades i Tro & Liv 5/1986

1986

Exegetikkonferens i Uppsala, Birger Olsson.

Bidrag från FRIFO 3185 kr

1987

Symposium om missionssjukvårdsforskning Lidingö 20/3 1987

Arr: FRIFO, SMR och Kristna läkare och medicinare i Sverige. Bidrag: 40 000 kr från SIDA, 20 000 kr från Svenska Journalens Läkaremission

FRIFO konferens 6/2 1987

"Människan i världen" om undervisningsfrågor med inriktning på religionskunskap i vårdutbildningen. Finansierades med deltagaravgifter och bidrag från Ansvar

Tro & Liv symposium 22-23/1 1987

"Hermeneutik och bibelsyn", FRIFO medarrangör

Teologiska seminariet, Lidingö 13-15/8 1987

Konferens "Teologi i överflödssamhället". FRIFO medarrangör samt bidrag 5000 kr

1988

Idéseminarium i Örebro 14-15/4 1988

Projektet "Frikyrkan i lokalsamhället", "100 år efteråt", "Örebroprojektet"

1989

Tro & Liv konferens, Teologiska seminariet, Lidingö 26-27/1 1989. Ekumenisk teologi.

Bidrag från FRIFO 5000 kr

Konferens om bibelsyn och bibelbruk, 7-9/2 1989

FRIFO medarrangör

Konferens om bioteknik 13-14/2 1989

Arr: FRIFO, FS och SFR/SAMRÅD

FRIFO seminarium om kyrkodidaktik 9/11 1989

Ekumeniska centret. Stockholm

1990

Tro & Liv symposium om hur textkommentarer för predikotexter kan utvecklas.

Bidrag från FRIFO 15 000 kr

1991

Konferens med anledning av bibeljubiléet (1541-1991), 8-9/10 1991, Uppsala

Arr: FRIFO och Svenska bibelsällskapet

Seminarium Linköping 7-8/5 1991

"Frikyrkan i lokalsamhället", "Örebroprojektet"

1992

Arbetarrörelsen och de kristna samfunden 7-8/10 1992

Arr: FRIFO, Svenska kyrkans forskningsråd och Arbetarrörelsens forskningsråd
Tre artiklar med föredrag i Tro & Liv 1992

1993

Konferens om kyrkodidaktik, Älvsjö 23/4 1993

Carl E Olivestam, Göte Olingdahl, Rune Larsson och Björn Wiedel

Seminarium Kaggeholm 27-28/5 1993 "Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv"

Jan-Åke Alvarsson m fl

Symposium kring projektet "Läsarna", Jönköping 27-28/8 1993

Sven Lundkvist, Gunnar Hallingberg, Torgny Erséus m fl

Sveriges Frikyrkosamråd 75 år 13-14/9 1993

Arr: FRIFO och SFR/SAMRÅD

1994

THS/FRIFO Gemensamt symposium

Bidrag från FRIFO 5000 kr

Väckelserörelsen i övre Dalarna Kulturdagar 27-28/6 1994

FRIFO medarrangör via projektet "Läsarna"

1995

Tro & Liv Symposium om trosförmedling och vuxen-katekumenat.

Arr: Tro & Liv, FRIFO, FS, FSR.

Bidrag från FRIFO 40 000 kr

Tro & Liv Symposium "Från text till läsare"

Avslutande arbete med predikoutkastens form och innehåll. Bidrag från FRIFO 15 000 kr

Symposium kring projektet "Läsarna", 21-22/8 1995

Jönköping, Sven Lundkvist, Gunnar Hallingberg m fl

Teologiska seminarierna
Gemensamma lärardagar för de teologiska seminarierna.
Bidrag från FRIFO 10 000 kr

1996

Örebro Missionsskola 7-8/3 1995 Symposium/fortbildningsdagar för lärare
"Teologisk utbildning för en postmodern ungdomsgeneration". Bidrag från FRIFO 9000 kr

Johannelunds Teologiska Högskola. Seminariedag om andlig vägledning.
Bidrag från FRIFO 5750 kr

Örebro missionskola. Lärardagar för de fria teologiska högskolorna/seminarierna
Bidrag från FRIFO 10 000 kr

1997

Johannelunds teologiska högskola 5-6/3 1998. Konferens kring "Framtidens kyrka"
Bidrag från FRIFO 6000 kr

Götabro teologiska seminarium 6/3-1996
Bidrag från FRIFO 10 000 kr

FRIFO seminarium för unga forskare 19/11 1997 i Stockholm

1998

Örebro Missionsskola Symposium om teologisk utbildning. Pastoralteologins integrering i teologisk utbildning.
Bidrag från FRIFO 10 000 kr

Johannelunds Teologiska Högskola. Studiedagar kring projektet "Framtidens kyrka".
Bidrag från FRIFO 6000 kr

1999

Seminarium 3/2 1999 Stockholm "Framtidens kyrka"
Konferensrapport i Tro & Liv 2/1999. (Projektet avslutades).

FRIFO seminarium tillsammans med Svenska kyrkans forskningsråd 10/3 1999

FRIFO seminarium om frikyrkornas historia 1/9-1999

FRIFO seminarium om frikyrkornas historia 18/11 1999, THS, Lidingö

FRIFO seminarium för forskare med anknytning till frikyrkorna 30/11-1999

Gemensamma lärardagar för de fria teologiska högskolorna och seminarierna på Kortebo.
Bidrag från FRIFO 10 000 kr

2000

FRIFO seminarium tillsammans med Svenska kyrkans forskningsråd om projektet Sveriges kyrkohistoria 26/4 2000

Forskarseminarium i Linköping under ledning av Jörgen Ljung 1/9-2000

FRIFO seminarium samtal med de teologiska högskolorna om samarbete och prioriterad forskning 28/9-2000

Frikyrkorna och missionens historia Symposium 9/11-2000 ÖTH Prioriterat område. Tema om predikan.

2001

Tro & Liv Symposium om textbearbetning
Bidrag från FRIFO 30 000 kr (Genomfördes i jan/feb 2002)

FRIFO seminarium tillsammans med Svenska kyrkans forskningsråd 15/5-2001
Diskussion om forskningsfrågor och frikyrko-historia 1900-talet

FRIFO seminarium med de fria teologiska högskolorna 5/10 2001

Kyrkans teologi och utveckling Seminarium 11-12/10 2001 THS
Prioriterat område. Tema "Tystnad mellan intet och något".

2002

Religionsteologiskt seminarium 26-27/4 2002 Johannelunds teologiska seminarium.
Konferens med de fria teologiska högskolorna och seminarierna. Bidrag från FRIFO 12 000 kr

Omvärldsanalys Symposium 15/4 2002 ÖTH.
Prioriterat område. "Ungdom och frikyrka" Forever Young?

Frikyrkornas och missionens historia Symposium 7/3 2002, ÖTH.
Prioriterat område. Tema Emil Gustafsson.

"Mission ur ett kulturvetenskapligt perspektiv" 16-18/5 2002, Uppsala
Projektet slutredovisades.

Kyrkans teologi och utveckling Seminarium 11-12/10 2002, THS
Prioriterat område.

FRIFO seminarium om mission och predikan 10/10 2002. Carl E Olivestam och Christina Thornell

2003

Frikyrkornas och missionens historia Symposium 10/4 2003. ÖTH.
Prioriterat område. Tema missionshistoria och kvinnor.

Omvärldsanalys Symposium 25/4 2003 ÖTH
Prioriterat område. "Ungdom och frikyrka" Forever Young? II

2004

Seminarium om frikyrkoforskning 11/4 2004
Ekumeniska centret, Sundbyberg. FRIFO medar-
rangör

Frikyrkornas och missionens historia Symposium
4/5 2004 ÖTH.
Prioriterat område. Tema studie av Asker.

Omvärldsanalys Symposium 7/5 2004 ÖTH
Prioriterat område. "Ungdom och frikyrka"

Frikyrkornas och missionens historia Seminarium
29/9 2004 ÖTH
Prioriterat område.

2006

FRIFO:s forskningskonferens 23-24/3 2006